

Bacheloropdracht

De toegankelijkheid van sportorganisaties in relatie tot de sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren.

Naam: Maarten Klumpers
Studie: Bestuurskunde
Intern begeleider: Dr. R. Ossewaarde
Extern Begeleider: Drs. F. Hermsen
Meelezer: Prof. Dr. S. Saharso

Voorwoord

In de periode van 18 mei tot en met 1 september 2009 heb ik, in het kader van de bacheloropdracht bestuurskunde, stage gelopen bij Variya in Almelo. Ik heb onderzoek gedaan naar de toegankelijkheid van sportorganisaties in relatie tot de sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren. Ik heb mijn stageperiode bij Variya als een zeer leerzame en leuke periode ervaren. Om die reden wil ik alle medewerkers van Variya bedanken voor de gastvrije ontvangst en de goede werksfeer. In het bijzonder wil ik Frans Latupeirissa als projectleider diversiteit en sport bedanken voor de inhoudelijke commentaren en het ter beschikking stellen van zijn netwerk. Zijn contacten maakten het mogelijk om de juiste personen bereid te vinden om deel te nemen aan het onderzoek. Ook zou ik drs. Frederieke Hermsen en dr. Susan Ketner willen bedanken voor het geven van feedback en de onderzoekstechnische ondersteuning die ik van hen gekregen heb. Tevens wil ik meezeer prof. dr. Sawitri Saharso voor haar verfrissende feedback bedanken.

Ook maak ik van de mogelijkheid gebruik dr. Ringo Ossewaarde te bedanken voor de moeite en tijd die hij als intern begeleider vanuit de Universiteit Twente heeft gestoken in het begeleiden van mijn bacheloropdracht. De gesprekken met hem waren zeer verhelderend en zijn de kwaliteit van mijn bachelorscriptie zeker ten goede gekomen.

Tot slot zou ik graag de mensen van zowel SV Almelo als RDC Deventer willen bedanken voor hun bereidheid deel te nemen aan het onderzoek. Ik heb zowel de interviews als de groepsgesprekken als zeer plezierig ervaren. Zonder de grote bereidheid vanuit beide voetbalverenigingen om mee te werken zou een dergelijke onderzoek als dit niet mogelijk zijn geweest.

Samenvatting

In dit onderzoek staat de toegankelijkheid van sportorganisaties in relatie tot de sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren centraal. De centraal staande probleemstelling is: “In hoeverre kan het toegankelijker maken van sportorganisaties bijdragen aan het verhogen van de georganiseerde sportparticipatie van jonge (niet westerse) allochtonen?”. Het onderzoek heeft binnen de voetbalverenigingen SV Almelo en RDC Deventer plaatsgevonden. Door middel van interviews en groeps gesprekken is inzicht verkregen in hoeverre de toegankelijkheid speelt onder de (niet westerse) allochtone jongeren. Hiertoe is eerst een concept van toegankelijkheid uiteengezet waarin onderscheid wordt gemaakt tussen drie verschillende typen van toegankelijkheid. Het betreft de fysieke toegankelijkheid, de financiële toegankelijkheid en de culturele toegankelijkheid. Wat blijkt is dat met name de culturele toegankelijkheid onder de (niet westerse) allochtone jongeren een rol speelt in hun sportparticipatie. De fysieke toegankelijkheid speelt in mindere mate onder de (niet westerse) allochtone jongeren. Over de financiële toegankelijkheid is gezien de tegenstrijdige bevindingen geen eenduidig beeld naar voren gekomen. Ofschoon de (niet westerse) allochtonen aangaven dat het vrijwel niet speelde, kwam uit de interviews een tegenovergesteld beeld naar voren.

Ook is ingegaan op de vraag of de sportvereniging die het meest toegankelijk is ook een relatief groter aantal (niet westerse) allochtone leden heeft. Dit bleek echter niet het geval. Beide voetbalverenigingen hadden een vergelijkbare mate van toegankelijkheid. Wel bleek RDC vanuit de wijkcontext bezien een relatief groter aantal (niet westerse) allochtone jonge leden te hebben dan SV Almelo. Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat de culturele toegankelijkheid van RDC groter is gebleken dan die van SV Almelo. Opmerkelijk was dat binnen beide vereniging bleek dat (niet westerse) allochtonen op het gebied van vrijwilligerswerk, betrokkenheid en kantinebezoek beduidend lager scoren dan de autochtonen. Ook is binnen beide verenigingen vastgesteld dat er een harde kern is die domineert op het gebied van betrokkenheid, vrijwilligerswerk en kantinebezoek. Deze bestaat met name uit autochtonen. Vanuit deze harde kern wordt overwegend met een kritisch conservatieve blik gekeken naar veranderingen, waaronder de groei van het aantal (niet westerse) allochtone leden.

Uit dit onderzoek blijkt dat er op het gebied van de toegankelijkheid van sportorganisaties wel degelijk mogelijkheden zijn om bij te dragen aan het verhogen van de georganiseerde sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren. Met name op het gebied van de culturele toegankelijkheid blijken er mogelijkheden te liggen. Echter er dient dan wel een verandering op te treden binnen de sportverenigingen. In dit onderzoek geven beide sportverenigingen aan geen beleid te voeren dat specifiek gericht is op (niet westerse) allochtonen. Wanneer men de achterstand in sportparticipatie onder die groep wil inlopen dient er juist wel beleid gevoerd te worden dat specifiek op (niet westerse) allochtone jongeren is gericht. Tijdens dit onderzoek gaven de (niet westerse) allochtone jongeren aan een “warm welkom” en gesprekken tussen hen en de sportvereniging als zeer positief te ervaren. Door het wederzijds begrip dat een dergelijk gesprek oproept zal van een dominante cultuur en discriminatie binnen een sportvereniging in mindere mate sprake zijn. Hierdoor zal de drempel voor (niet westerse) allochtone jongeren om lid te worden van een sportvereniging verlaagd worden. De verwachting is dat het beleid waarin de dialoog centraal staat zal leiden tot een situatie waarin autochtonen en (niet westerse) allochtonen binnen een verenigingsverband sporten zonder daarbij het belang van de persoonlijke identiteit te verliezen. Uit dit onderzoek blijkt dat de toegankelijkheid van sportorganisaties wel degelijk

speelt onder de (niet westerse) allochtone jongeren. Met name op het gebied van de culturele toegankelijkheid heeft dit onderzoek aanknopingspunten opgeleverd om de achterstand in sportparticipatie onder (niet westerse) allochtone jongeren in te lopen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	6
2. Theoretisch Kader.....	10
2.1 Inleiding.....	10
2.2 Sociaal kapitaal in relatie tot sportparticipatie.....	10
2.3 Etnische diversiteit in relatie tot sociaal kapitaal.....	12
2.4 Toegankelijkheid als factor van sportparticipatie.....	13
2.5 Conclusie.....	15
3. Methodologie.....	17
3.1 Inleiding.....	17
3.2 Type en doel van het onderzoek.....	17
3.3 Dataverzameling per deelvraag.....	18
3.4 Operationalisatie.....	20
3.5. Conclusie.....	21
4. De analyse: De toegankelijkheid van sportorganisaties in relatie tot de sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren.....	23
4.1 Deelvraag 1: De verhouding in sportparticipatie tussen autochtone en niet westerse allochtone jongeren bij SV Almelo en RDC Deventer.....	23
4.2 Deelvraag 2: De toegankelijkheid van een sportvereniging voor (niet westerse) allochtone en autochtone jongeren	26
4.3 Deelvraag 3: De toegankelijkheid van SV Almelo en RDC Deventer.....	32
5. Conclusie.....	42
5.1 Beantwoording probleemstelling.....	42
5.2 Discussie.....	43
5.3 Aanbevelingen	44
6. Literatuurlijst.....	46
Bijlage 1: Interviewvragen.....	48
Bijlage 2: Vragen groepsgesprek.....	53
Bijlage 3: Verband tussen operationalisatie, interviewvragen en analyse.....	56
Bijlage 4: Lijst geïnterviewde personen.....	60

§1 Inleiding

Dit is de inleiding van mijn bacheloropdracht. Ik zal hier allereerst de achtergrond van mijn bacheloropdracht uiteenzetten. Door vanuit de landelijke optiek te kijken zal ik hiermee de relevantie van het onderwerp aantonen. Dit zal uiteindelijk uitmonden in een probleemstelling. Om de centrale probleemstelling te beantwoorden heb ik een drietal onderzoeksvragen geformuleerd. Tot besluit van de inleiding zal ik aangeven hoe ik de onderzoeksvragen zal proberen te beantwoorden. Ik zal dan ingaan op de aanpak die uiteindelijk moet leiden tot beantwoording van de probleemstelling.

§1.1 Achtergrond en Relevantie

In Nederland is de afgelopen jaren een groeiend gevoel van onbehagen aan het ontstaan over de integratie. Dit gevoel van onbehagen uit zich zowel bij de allochtone als de autochtone burger. Aan de ene kant zie je onder autochtone burgers dat deze de groeiende zichtbaarheid van de islam als een steeds grotere bedreiging zien hetgeen versterkt wordt doordat een deel van de moslims radicaliseert. Aan de andere kant groeit bij niet westerse allochtonen het gevoel dat ze niet geaccepteerd worden in de Nederlandse samenleving. Hiermee kan gesteld worden dat de werelden van de autochtonen en de allochtonen nog te veel gescheiden zijn. In de landelijke Integratienota 2007-2011 “Zorg dat je er bij hoort” poogt de Nederlandse overheid dit probleem aan te pakken. In het geformuleerde integratiebeleid staan twee aspecten centraal. De maatschappelijke emancipatie en de sociale integratie van de allochtonen in de Nederlandse samenleving. Onder maatschappelijke emancipatie wordt primair het verbeteren van de sociaal economische positie van migranten bedoeld. Enkele aspecten die hier onder vallen zijn onderwijs, wonen, werken en inburgering. Echter maatschappelijke emancipatie alleen is niet genoeg om de sociale segregatie tegen te gaan. Hiernaast wordt er beleidsmatig ook ingezet op sociale integratie. Onder sociale integratie wordt meedoen, contacten aangaan en samenwerking zoeken verstaan. *“Dit alles over de scheidslijnen heen van etniciteit, cultuur en levensbeschouwing. Geringe sociale integratie heeft negatieve maatschappelijke effecten”*(Integratie Nota 2007-2011, p. 36). Ten einde de sociale integratie te bevorderen wordt actief burgerschap als een essentieel aangrijpingspunt gezien. Onder actief burgerschap worden diverse vormen van betrokkenheid en samenwerking tussen burgers verstaan met als basis gedeelde belangen. Dit leidt uiteindelijk tot het vergroten van de kansen en mogelijkheden tot wederzijdse acceptatie en wederkerigheid voor burgers onderling die onmisbaar is voor de sociale integratie (Integratie Nota 2007-2011, p. 6). Een begrip dat bij actief burgerschap een essentiële rol speelt is de civil society. De civil society kan worden gezien als het maatschappelijk middenveld tussen enerzijds het publieke domein en anderzijds het private domein (Ossewaarde, 2006, p. 129). Het verenigingsleven is een essentieel element van de civil society en sport maakt daar een belangrijk onderdeel van uit. Sport wordt bij uitstek gezien als een ontmoetingsplaats voor velen. De combinatie van onderlinge verscheidenheid en directe persoonlijke betrokkenheid maakt sport de ideale mogelijkheid voor burgers om mee doen in de samenleving. Uit onderzoek blijkt dat er landelijk gezien onder niet westerse allochtone jongeren in Nederland een achterstand valt waar te nemen in de sportdeelname. Terwijl 85% van autochtone jongeren deelneemt aan sport, neemt slechts 70% van de allochtone jongeren deel aan sport (Integratie Nota 2007-2011, p. 104). Om deze reden heeft de overheid het programma “Meedoen allochtone jeugd door sport” ontwikkeld. Dit programma heeft drie doelstellingen. Ten eerste wil de overheid de inloop van de achterstand van de sportdeelname

onder allochtone jongeren bevorderen. De tweede doelstelling is gericht op de preventie van sociaal isolement, probleemgedrag en overlast van allochtone jongeren. Hiertoe worden kwetsbare allochtone jongeren begeleid en wordt actief burgerschap en participatie in de samenleving bevorderd. De derde doelstelling betreft de zorg ter voorkoming van uitval van allochtone jongeren uit de Nederlandse samenleving en/of het bewerkstelligen van re-integratie met behulp van sport en het aanpakken van overlast en probleemgedrag. De overheid heeft zich ten doel gesteld dat er in 2010 net zoveel allochtonen als autochtonen sporten in Nederland. In het kader van deze beleidslijn en de provinciale doelstellingen, heeft de provincie Overijssel subsidie verstrekt aan Variya in Almelo om onderzoek te doen naar de toegankelijkheid van sportverenigingen.

Uit het hier bovenstaande blijkt dat sportdeelname een belangrijke rol in de sociale integratie van allochtone jongeren speelt. Het is dus zorgwekkend dat niet westerse allochtonen jongeren een achterstand hebben in georganiseerde sportdeelname ten opzichte van autochtone jongeren. Wat blijkt is dat bij de deelname aan georganiseerde vormen van sport enerzijds de toegankelijkheid van de ontvangende organisatie een rol speelt en anderzijds de eerste stap die allochtonen zelf zetten van belang is (Variya, Offerte 2009-2012, p. 19). Om het bacheloronderzoek enigszins af te bakenen is de keuze gemaakt om de toegankelijkheid van sportverenigingen voor niet westerse allochtone jongeren centraal te stellen. Ik ben tot de volgende probleemstelling gekomen:

In hoeverre kan het toegankelijker maken van sportorganisaties bijdragen aan het verhogen van de georganiseerde sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren?

Om deze probleemstelling te beantwoorden heb ik de volgende deelvragen geformuleerd:

1. Hoe verhoudt de georganiseerde sportdeelname van jonge niet westerse allochtonen zich ten opzichte van jonge autochtonen?
2. In hoeverre speelt de toegankelijkheid van een sportvereniging een rol bij de keuze tot georganiseerde sportdeelname onder jonge (niet westerse) allochtonen en hoe ervaren jongeren dit binnen de sportvereniging?
3. Hebben sportverenigingen naarmate zij meer toegankelijk zijn een relatief groter aantal jonge (niet westerse) allochtone leden?

§1.3 Uitwerking deelvragen

Bij de beantwoording van de deelvragen staan twee voetbalvereniging in de provincie Overijssel centraal. Dit zijn de verenigingen S.V. Almelo en RDC Deventer. De eerste deelvraag is voornamelijk kwantitatief van aard. Per vereniging zijn gegevens verzameld over aantallen leden, etnische afkomst, leeftijd en dergelijke. Hiermee is inzicht verkregen in de verhouding in de sportdeelname tussen niet westerse allochtone jongeren en westerse allochtone en autochtone jongeren.

De tweede deelvraag is beantwoord worden door middel van groepsgesprekken met zowel jonge (niet westerse) allochtonen als jonge autochtonen. Hiermee is inzicht verkregen in de

mate waarin de toegankelijkheid een rol speelt bij de uiteindelijke keuze om wel of niet te sporten binnen een verenigingsverband.

De derde deelvraag is beantwoord door voor beide voetbalverenigingen een mate van toegankelijkheid te bepalen. Centraal bij het vaststellen van de mate van toegankelijkheid staat het theoretisch concept van toegankelijkheid zoals dit uiteen is gezet in het theoretisch kader. Bij de bepaling van de toegankelijkheid zijn er naast de eerder genoemde groeps gesprekken ook interviews met kaderleden en jeugdtrainers gehouden. Bij de beantwoording hiervan is geanalyseerd in hoeverre er een verband bestaat tussen enerzijds de toegankelijkheid van de sportvereniging en anderzijds het relatieve aantal niet westerse allochtone jongeren dat een sportvereniging telt. Ofschoon het hier slechts gaat om twee voetbalverenigingen zal er gezien het feit dat de verenigingen vergelijkbaar zijn wel degelijk wat geconcludeerd kunnen worden dat enige mate van algemene geldigheid heeft.

Uiteindelijk hebben de antwoorden van de deelvragen geleid tot beantwoording van de centrale probleemstelling. In de eerste deelvraag is inzicht verkregen in de feitelijke stand van zaken in de voetbalverenigingen. Hiermee is een beeld gecreëerd van de mate waarin de achterstand in sportparticipatie onder jonge niet westerse allochtonen speelt. Vervolgens werden er interviews en groeps gesprekken gehouden onder zowel kaderleden als jonge (niet westerse) allochtonen en autochtonen. Hiermee werd inzicht verkregen in de mate waarin de toegankelijkheid van verenigingen voor de jongeren zelf een rol speelt bij de keuze tot georganiseerde sportparticipatie. Vervolgens is in deelvraag drie geanalyseerd of naarmate een sportvereniging toegankelijker is, deze ook een relatief groter aantal jonge niet westerse allochtone leden heeft.

Zowel de groeps gesprekken met de jongeren als de interviews met de kaderleden en vervolgens de analyse van de relatie tussen de toegankelijkheid van sportverenigingen en het relatieve aantal jonge niet westerse allochtonen hebben geleid tot beantwoording van de probleemstelling.

§1.4 Aanpak

Nu de probleemstelling met de daaraan gekoppelde onderzoeksvragen kort zijn uitgewerkt zal worden ingegaan op de aanpak en de onderzoeksopzet die tot beantwoording van de probleemstelling hebben geleid. Centraal in het onderzoek staan twee voetbalverenigingen. De nadruk komt te liggen op het kwalitatieve aspect. Om de algemene geldigheid van de data die vanuit de empirie verkregen is te vergroten, is gekozen in het onderzoek twee min of meer vergelijkbare voetbalverenigingen uit twee verschillende middelgrote steden in Overijssel centraal te stellen. Gekozen is voor RDC uit Deventer en S.V. Almelo. Van essentieel belang was dat het ledenbestand van beide verenigingen voor een deel bestond uit niet westerse allochtonen. Hierdoor was het mogelijk om data van (niet westerse) allochtonen voor beide voetbalverenigingen te verzamelen en te vergelijken. Het type onderzoek dat is uitgevoerd betreft een vergelijkende case study. Met dit type onderzoek is een goede vergelijking mogelijk gemaakt tussen de verschillende data van de twee de verschillende verenigingen. Doordat de data van twee voetbalverenigingen zijn verzameld is het in meerdere mate mogelijk om bij de beantwoording van de probleemstelling in algemene zin conclusies te trekken.

Met dit onderzoek is geprobeerd een duidelijk beeld te creëren van in hoeverre de toegankelijkheid van een sportvereniging een rol speelt in de georganiseerde sportdeelname van (niet westerse) allochtone jongeren. Aanbevelingen na aanleiding van dit onderzoek richten zich op de vraag in hoeverre het zin heeft om beleidsmatig in te zetten op vergroting van de toegankelijkheid van sportverenigingen ten einde de achterstand in sportparticipatie

onder niet westerse allochtone jongeren in te lopen. Hiernaast heeft het onderzoek ook inzichtelijk gemaakt op welke aspecten van toegankelijkheid het beleid naar verwachting het meest effectief zal zijn.

§2 Theoretisch Kader

§2.1 Inleiding

In het theoretisch kader worden de voor de probleemstelling van de bacheloropdracht en de daarbij behorende onderzoeksvragen relevante theorieën uiteengezet. Zoals reeds in de inleiding van de bacheloropdracht staat vermeld is het onderwerp de toegankelijkheid van sportorganisaties in relatie tot de sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren. We hebben de sportvereniging geduid als onderdeel van de civil society waarin burgers met verschillende achtergronden elkaar ontmoeten. In de eerste stap van het theoretisch kader zal op dit verschijnsel worden ingegaan. Er zal eerst in worden gegaan op wat sociaal kapitaal inhoudt en vervolgens zal er worden ingegaan op de relatie tussen sociaal kapitaal en sportparticipatie. De tweede stap van het theoretisch kader zal in gaan op het multiculturele aspect van deze bacheloropdracht. Het gaat namelijk over de sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren. Er zal worden ingegaan op de relatie tussen de toenemende etnische diversiteit en sociaal kapitaal. De laatste stap die in het theoretisch kader gezet zal worden betreft het uitzetten van het concept toegankelijkheid in relatie tot participatie in sportverenigingen. Hiermee zal een helder beeld worden gecreëerd van wat er onder de toegankelijkheid van sportverenigingen wordt verstaan. Het theoretisch kader zal besluiten met een conclusie waarin op basis van de theorie enkele verwachtingen zullen worden geformuleerd. De eerste twee stappen in dit theoretisch kader zullen gezet worden om de laatste stap met betrekking tot de toegankelijkheid in te kaderen. In de eerste twee stappen wordt de theorie behandeld die de relevantie van het centraal stellen van de toegankelijkheid van sportorganisaties ten einde de achterstand in sportparticipatie onder jonge (niet westerse) allochtonen in te lopen, aantoont. Hierop volgend zal worden ingegaan op wat er in dit onderzoek onder de toegankelijkheid van een sportvereniging wordt verstaan. Ofschoon de eerste twee stappen tijdens het verdere onderzoek geen expliciete grote rol spelen zijn ze echter wel degelijk van groot belang om de relevantie en het perspectief van het onderzoek uit een te zetten.

§2.2 Sociaal kapitaal in relatie tot sportparticipatie

Vanuit de overheid wordt sportparticipatie als een belangrijk element in de samenleving gezien. Aangezien er een achterstand in sportparticipatie onder jonge niet westerse allochtonen valt te constateren wordt van overheidswege beleidsmatig ingezet op het inlopen van die achterstand. De theoretische basis hiervan ligt hem in de theorie van Putnam. De Amerikaanse wetenschapper beschrijft in zijn artikel uit 1995 getiteld *Bowling Alone* de ontwikkeling in Amerika omtrent de afname van het lidmaatschap van de Amerikaanse bevolking van verschillende verenigingen. Het geheel van deze verenigingen wordt aangeduid met de term civil society. Putnam constateert in diverse verenigingen een afname in lidmaatschap (Putnam, 1995, p. 4). Uit recent onderzoek blijkt dat een dergelijke trend ook in Nederland valt waar te nemen. Er wordt gesproken van een dalende organisatiegraad van de vrije tijd. In de periode van 1995-2007 daalde de in procenten uitgedrukte organisatiegraad van 42% naar 39% (SCP, 2008, p. 37). Vanuit de theorie van Putnam is dit zeer zorgwekkend te noemen. Putnam veronderstelt een theorie die er vanuit gaat dat binnen verenigingsverbanden ontmoetingen plaatsvinden tussen mensen die niet zouden plaatsvinden zonder het verenigingsverband. Door middel van deze ontmoetingen tussen verschillende mensen ontstaat er een onderling gedeeld vertrouwen tussen leden van de vereniging. Dit onderling gedeeld vertrouwen noemt Putnam sociaal kapitaal (Putnam, 1995, p. 2-3). Als

symbool van de afname van het lidmaatschap van verenigingen van de Amerikaanse bevolking signaleert hij de trend dat Amerikanen steeds meer bowlen, maar niet meer in verenigingsverband maar als solobowler (Putnam, 1995, p. 5). De titel “Bowling Alone” duidt op deze ontwikkeling van de afname van het lidmaatschap in georganiseerde verenigingsverbanden die synoniem is voor de afname van het sociaal kapitaal binnen de Amerikaanse samenleving. Deze ontwikkeling doet zich ook in de Nederlandse samenleving voor. Ofschoon mensen in het algemeen meer zijn gaan sporten, doen ze dit steeds vaker buiten clubverband (SCP, 2008, p. 97). Naast de algemene trend dat mensen steeds minder zijn gaan sporten binnen verenigingsverband blijkt dat in het bijzonder de jonge niet westerse allochtonen minder participeren in sportverenigingen. De achterstand in sportparticipatie binnen verenigingsverband van de niet westerse allochtone jongeren valt vanuit de theorie van Putnam te typeren als een ontwikkeling die het sociaal kapitaal van de Nederlandse samenleving vermindert. De kwestie van de achterstand in sportparticipatie zal in deze bacheloropdracht empirisch onderzocht worden door middel van onderzoek binnen twee voetbalverenigingen.

Sociaal kapitaal: Bonding en Bridging.

Om het belang dat de overheid hecht aan het inlopen van de achterstand in sportparticipatie onder de niet westerse allochtone jongeren te verklaren is het goed om eerst het begrip sociaal kapitaal wat uitgebreider te behandelen. De kerngedachte achter sociaal kapitaal is dat sociale netwerken waarde hebben. Sociaal kapitaal refereert aan de vertrouwensbanden tussen individuen (Putnam, 2000, p. 18-19). In dit bacheloronderzoek zal het sociale belang van sociaal kapitaal centraal staan. Hiermee worden vertrouwensbanden tussen mensen bedoeld die onder andere leiden tot vermindering van discriminatie (Van der Meulen, 2007, p. 8-9).

In de literatuur wordt een onderscheid gemaakt tussen “bonding” sociaal kapitaal en “bridging” sociaal kapitaal (Putnam, 2007, p. 7). Onder *bonding* sociaal kapitaal worden de vertrouwensbanden verstaan die je hebt met mensen die op een belangrijk aspect zijn net zoals als jezelf bent. Onder *bridging* sociaal kapitaal worden de vertrouwensbanden verstaan die je hebt met mensen die op een belangrijk aspect anders zijn dat wat jezelf bent. Zoals reeds vermeld veronderstelt Putnam dat participatie binnen verenigingen een positieve werking heeft op het sociaal kapitaal. Om de focus van het onderzoek enigszins te verscherpen richten we ons op het *bridging* sociaal kapitaal. Meer concreet wordt met *bridging* kapitaal in dit onderzoek verstaan dat er binnen de twee centraal staande voetbalverenigingen vertrouwensbanden ontstaan tussen de autochtone en de niet westerse allochtone leden. Uit het onderzoek binnen de twee voetbalverenigingen zal blijken in welke mate er sprake is van leden die op een bepaald kenmerk van elkaar verschillen. Gezien de probleemstelling zal het onderscheid tussen autochtonen en allochtonen een aandachtspunt zijn.

Sportparticipatie

Om enerzijds de zojuist behandelde theorie te concretiseren en anderzijds wat explicieter op sportparticipatie in te gaan zullen enkele bevindingen uit het proefschrift: “*Een brug over woelig water: Lidmaatschap van sportverenigingen, vriendschappen, kenniskringen en veralgemeend vertrouwen*” (van der Meulen, 2007)” worden besproken. In dit proefschrift wordt de zojuist besproken theorie van Putnam omtrent de bindende werking van lidmaatschap van sportverenigingen tussen mensen die op een belangrijk aspect van elkaar verschillen getoetst. Er wordt gedeeltelijk steun gevonden voor de theorie van Putnam op het gebied van de kans op ontmoeting tussen mensen met een verschillende achtergrond binnen

een sportverenigingsverband (van der Meulen, 2007, p. 55). De helft van de leden van een sportvereniging bleek lid te zijn van een sporttak waar zowel autochtonen als allochtonen participeerden. In de helft van de gevallen is er dus sprake van sportieve menging. Dat lidmaatschap van verenigingen, in dit geval sportverenigingen, per definitie leidt tot ontmoeting tussen autochtonen en allochtonen blijkt een niet realistische veronderstelling. Naast de ontmoeting wordt ook ingegaan op de relatie tussen het lidmaatschap van een sportvereniging en de verbondenheid tussen autochtonen en allochtonen. Wat blijkt is dat mensen die ooit lid zijn geweest van een sportvereniging vaker een allochtone kennis hebben en vaker vertrouwen hebben in allochtonen dan mensen die nooit lid zijn geweest. Hiermee kan gesteld worden dat de theorie van Putnam op het gebied van de positieve bindende effecten van lidmaatschap van sportverenigingen wordt gesteund (van der Meulen, 2007, p. 103). Het laatste is een bevestiging van de veronderstelling dat lidmaatschap binnen sportverenigingen een positieve invloed heeft op het *bridging* sociaal kapitaal.

In de hierboven staande paragraaf is het begrip sociaal kapitaal in relatie tot sportparticipatie uiteengezet. Eerst is de theorie van Putnam behandeld waarmee gesteld werd dat de achterstand in sportparticipatie onder jonge niet westerse allochtonen een negatieve invloed heeft op het sociaal kapitaal van de Nederlandse samenleving. Vervolgens is het belang dat de overheid hecht aan het inlopen van die achterstand verklaard door op het sociale belang van sociaal kapitaal in te gaan. Dit is het *bridging* sociaal kapitaal waarmee we ons richten op de vertrouwensbanden tussen mensen die op een belangrijk kenmerk van elkaar verschillen. In dit onderzoek zal etniciteit en het onderscheid tussen enerzijds allochtoon en anderzijds autochtoon zeer belangrijk zijn. Tot besluit van de paragraaf is wat explicieter ingegaan op sportparticipatie en is er een proefschrift (Van der Meulen, 2007) besproken waarin steun gevonden werd voor de positieve relatie tussen sportparticipatie en het sociaal kapitaal zoals zojuist beschreven. Verhoging van de georganiseerde sportdeelname van niet westerse allochtonen draagt bij aan de verhoging van het sociaal kapitaal van de Nederlandse samenleving.

§2.3. Etnische diversiteit in relatie tot sociaal kapitaal

De tweede stap van dit theoretisch kader betreft de relatie tussen het multiculturele aspect van de bacheloropdracht en het sociaal kapitaal zoals we dit eerder behandelden. Centraal in het bacheloronderzoek staat de georganiseerde sportparticipatie van jonge niet westerse allochtonen. Om dit aspect verder te beschrijven zal er eerst een algemene ontwikkeling beschreven worden waarin wordt ingegaan op de steeds groter wordende etnische diversiteit van veel landen. Vervolgens zal worden ingegaan op gevolgen hiervan op de korte en de lange termijn. Tot besluit zal een conclusie worden getrokken over de rol van etnische diversiteit op de vorming van sociaal kapitaal en integratie.

De ontwikkeling die door Putnam gesignaleerd wordt omtrent de toename van de etnische diversiteit in veel landen gaat ook voor Nederland op. De sportwereld in Nederland wordt in toenemende mate in etnisch opzicht divers (Verweyjonker Instituut, 2006, p.17). De gevolgen die dit op de korte termijn met zich meebrengt voor het sociaal kapitaal van de samenleving zijn niet positief. In zijn artikel stelt Putnam dat er een negatieve relatie is tussen diversiteit en solidariteit (Putnam, 2007, p. 2). De toenemende etnische diversiteit heeft op de korte termijn een negatieve invloed op het sociaal kapitaal van Nederland. Echter op de lange termijn heeft de toenemende diversiteit een positieve invloed. Een buitengewone gave van de mensen is het herdefiniëren van de sociale structuren en regels. Vervolgens stelt Putnam: "*It is my hypothesis that a society will more easily reap the benefits of immigration, and overcome the*

challenges, if immigration policy focuses on the reconstruction of ethnic identities, reducing their social salience without eliminating their personal importance” (Putnam, 2007, p. 25). Er dient een evenwicht gevonden te worden tussen enerzijds *bonding* sociaal kapitaal en anderzijds *bridging* sociaal kapitaal wat uiteindelijk moet leiden tot een overkoepelende identiteit. Een kwestie van belang in dit bacheloronderzoek is de bijdrage die de participatie van niet westerse allochtonen binnen sportverenigingen oplevert in termen van *bridging* sociaal kapitaal en daarmee aan het scheppen van een nieuwe overkoepelende identiteit die de integratie ten goede komt. Ter ondersteuning van het hier bovenstaande blijkt dat participatie binnen sportverenigingen met name positieve effecten heeft op het *bridging* sociaal kapitaal. Sport in georganiseerd verband draagt op positieve wijze bij aan het veralgemeend vertrouwen tussen mensen (Seippel, 2006, p. 12).

In de tweede stap van dit theoretisch kader is ingegaan op de relatie tussen sociaal kapitaal en etnische diversiteit. Beschreven is dat de toenemende mate van diversiteit op de korte termijn geen positieve gevolgen heeft voor het sociaal kapitaal van Nederland. Er blijkt een negatieve relatie tussen diversiteit en solidariteit. Echter op de lange termijn kan door herdefiniëring van bestaande sociale structuren en regels een nieuwe overkoepelende identiteit worden gecreëerd. Tot slot is gesteld dat participatie van diverse groepen mensen binnen sportverenigingen hier een belangrijke bijdrage aan kan leveren. Verhoging van de georganiseerde sportdeelname van niet westerse allochtone jongeren zal een belangrijke bijdrage leveren aan het sociaal kapitaal van de Nederlandse samenleving.

§2.4. Toegankelijkheid als factor van sportparticipatie

De derde stap die in dit theoretisch kader gezet wordt is het creëren van een concept van het begrip toegankelijkheid in relatie tot sportverenigingen. Centraal in deze paragraaf staat de veronderstelling dat de toegankelijkheid van een sportvereniging een rol speelt in de sportparticipatie. Aangezien toegankelijkheid een zeer breed en rekbaar begrip is zal het vervolg van deze paragraaf ingaan op wat er onder de toegankelijkheid van een sportvereniging wordt verstaan. Er zal een overzicht worden gegeven van factoren die gezamenlijk de toegankelijkheid van een sportvereniging representeren. Het gaat hierom factoren die zorgen voor sociale in- of uitsluiting en daarmee in invloed hebben op het wel of niet participeren van een persoon binnen een georganiseerd sportverband. Het is van belang om voordat het theoretisch concept van toegankelijkheid uiteen wordt gezet eerst een opmerking te plaatsen over de focus van het onderzoek. Ofschoon de toegankelijkheid van de twee voetbalverenigingen centraal staat zal ook vanuit de optiek van de niet westerse allochtonen worden gekeken. Op deze manier kan erachter worden gekomen welke aspecten van toegankelijkheid in deze groep spelen en welke niet of in mindere mate. Er zal onderscheid worden gemaakt tussen verschillende vormen van toegankelijkheid. Achtereenvolgens zullen de volgende vormen van toegankelijkheid worden besproken: De fysieke toegankelijkheid, de financiële toegankelijkheid en de culturele toegankelijkheid. Ofschoon deze drie typen van toegankelijkheid niet uitputtend zijn bevatten de drie typen toegankelijkheid wel een breed palet aan factoren welke in het vervolg uit zullen worden gewerkt.

De fysieke toegankelijkheid

Onder de fysieke toegankelijkheid van een sportvereniging worden de bereikbaarheid en bruikbaarheid van de faciliteiten en de accommodatie verstaan. Voor de bereikbaarheid speelt

de ligging van een sportvereniging een grote rol. Ten gevolge van de nadruk vanuit de overheid om de centrale ruimten in de stad te gebruiken voor huisvesting van mensen of bedrijven zijn veel sportaccommodaties verplaatst naar locaties aan de rand van de stad. De daardoor excentrische ligging van veel sportvoorzieningen zorgt ervoor dat deze zonder auto moeilijk zijn te bereiken (SCP, 2008, p. 201). Dit kan voor mensen die afhankelijk zijn van onder andere auto of van het openbaarvervoer een belemmering zijn om lid te worden van een sportvereniging (Elling & Claringbould, 2005, p. 31-32). Wat betreft de bruikbaarheid van de accommodatie spelen de faciliteiten een grote rol. Vanuit bepaalde religies is het gezamenlijk naakt douchen niet toegestaan. Voor bepaalde groepen allochtonen kan het ontbreken van bijvoorbeeld gescheiden douchecabines een belemmering zijn om in georganiseerd sportverband te participeren. Naarmate een sportvereniging meer faciliteiten heeft zal deze een grotere mate van toegankelijkheid hebben. Wanneer de twee voetbalverenigingen onderzocht worden op hun fysieke toegankelijkheid zal er zowel naar de ligging als naar de aanwezigheid van faciliteiten voor niet westerse allochtonen worden gekeken.

De financiële toegankelijkheid

Onder de financiële toegankelijkheid van een sportvereniging wordt de hoogte van alle kosten verstaan die het lidmaatschap van een sportvereniging met zich meebrengt. Hieronder vallen de contributie, maar ook andere kosten. Hier kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het in het bezit zijn van een auto of het wassen van kleding en dergelijke (Elling & Claringbould, 2005, p. 32). Over de rol die de financiële toegankelijkheid speelt in het wel of niet lid worden van een sportvereniging blijkt enige tegenstrijdigheid te zijn. Het artikel van A. Elling & I. Claringbould (2005) stelt: *“Like location and time, the cost aspect can hardly be regarded as a major single impediment for general participation in sport”*. Hier wordt gesteld dat het kostenaspect niet als enige hoofdbelemmering kan worden gezien om lid te worden van een sportvereniging. In tegenstelling tot hetgeen zij beweren, blijkt uit een zeer recent gepubliceerd rapport van het SCP het tegenovergestelde. In het rapport “Kunnen alle kinderen meedoen”(SCP, 2009) wordt gesteld dat kinderen van ouders met een laag inkomen wel degelijk om financiële redenen niet deel kunnen nemen aan georganiseerde vormen van sport. Uit het rapport blijkt er geen samenhang te zijn tussen armoede en de interesse om te sporten. Wel is er een samenhang tussen armoede en feitelijke sportdeelname (SCP, 2009, p. 37). Voor zes van de tien bijstandskinderen die niet sporten blijkt er een financiële belemmering te zijn. Hiernaast blijkt dat het aandeel niet westerse allochtonen onder de bijstandskinderen relatief groot is (SCP, 2009, p. 23). Gezien de tegenstrijdigheid in de opvattingen over de rol die de financiële toegankelijkheid van een sportvereniging speelt in sportparticipatie is het een aandachtspunt in dit bacheloronderzoek. Er zal gekeken worden naar de hoogte van de contributie en ook naar de hoogte van andere kosten. Verder zal door middel van groepsgesprekken onderzocht worden in hoeverre de financiële toegankelijkheid van een sportvereniging een rol speelt in de sportparticipatie in georganiseerd verband.

De culturele toegankelijkheid

Onder de culturele toegankelijkheid van een sportvereniging worden de cultuur gerelateerde factoren verstaan die een rol spelen in de georganiseerde sportparticipatie. Hieronder vallen formele en informele mechanismen van uitsluiting en discriminatie. Ook de taal speelt een rol. De mechanismen die leiden tot uitsluiting en discriminatie van minderheden zijn vaak geïnstitutionaliseerd in de sportvereniging (Elling & Claringbould, 2005, p. 29-30). Bepaalde tradities, verwachtingen en standaarden die vanuit de dominante groep als neutraal en

objectief gezien worden kunnen een grote belemmering zijn voor onder andere etnische minderheden. Een voorbeeld van een dergelijk informeel geïnstitutionaliseerd mechanisme van uitsluiting en discriminatie is het constant maken van discriminerende opmerkingen over allochtonen of andere minderheden. Deze kunnen voor bepaalde groepen een grote belemmering vormen om lid te worden van een sportvereniging. Hiermee kan gesteld worden dat de dominante cultuur binnen een sportvereniging een sterke invloed kan uitoefenen op de mate waarin verschillende groepen kunnen, mogen en willen participeren binnen georganiseerd sportverband (Elling & Claringbould, 2005, p. 30). Aangezien de culturele toegankelijkheid niet rechtsreeks observeerbaar is zal deze tijdens de groepsgesprekken met de zowel niet westerse allochtone als autochtone jongeren een belangrijke rol spelen. Een ander cultuur gerelateerde factor die een rol speelt in de georganiseerde sportparticipatie is de taal in relatie tot de informatievoorziening. Verschillende groepen maken gebruik van verschillende middelen om informatie te verkrijgen of te verzenden. Door de informatie in verschillende talen te verstrekken worden groepen die de Nederlandse taal niet goed beheersen beter bereikt (Elling & Claringbould, 2005, p. 32). Een sportvereniging heeft een hogere mate van toegankelijkheid als de informatie in meerdere talen beschikbaar is.

In de hier bovenstaande paragraaf is het concept toegankelijkheid in relatie tot sportparticipatie uiteengezet. Op het gebied van de toegankelijkheid wordt er in dit bacheloronderzoek onderscheid gemaakt tussen drie verschillende vormen van toegankelijkheid. Dit zijn de fysieke-, de financiële- en de culturele toegankelijkheid. Onder deze drie vormen van toegankelijkheid vallen factoren die een rol spelen in de georganiseerde sportparticipatie. Deze factoren zullen in dit bacheloronderzoek door analyse van de twee voetbalverenigingen en door middel van interviews en groepsgesprekken met zowel niet westerse allochtonen als autochtonen worden onderzocht.

§2.5. Conclusie

In dit theoretisch kader is de theorie uiteengezet die relevant is voor dit bacheloronderzoek. Centraal in dit onderzoek staat de veronderstelling dat het verhogen van de georganiseerde sportparticipatie van niet westerse allochtone jongeren op positieve wijze bijdraagt aan het sociaal kapitaal van de Nederlandse samenleving. Verder staat ook de veronderstelling centraal dat sportparticipatie in het licht van de toenemende diversiteit op positieve wijze bijdraagt aan het sociaal kapitaal en daarmee ook aan de integratie in Nederland. Ook centraal staat de veronderstelling dat de toegankelijkheid van een sportvereniging een rol speelt in de georganiseerde sportparticipatie van jonge niet westerse allochtonen. Bij de toegankelijkheid is onderscheid gemaakt tussen de fysieke-, de financiële en de culturele toegankelijkheid. Met deze drie centraal staande veronderstellingen wordt het belang van de centrale probleemstelling goed weergegeven. In het licht hiervan is het zeer interessant om te onderzoeken of het toegankelijker maken van sportorganisaties bijdraagt aan het verhogen van de georganiseerde sportparticipatie van jonge niet westerse allochtonen.

Hetgeen ik verwacht te vinden in het onderzoek is dat de toegankelijkheid van sportorganisaties een grote rol speelt in de sportparticipatie van niet westerse allochtone jongeren. Door de toegankelijkheid te vergroten en factoren weg te nemen die de niet westerse allochtone jongeren als belemmerend ervaren om te participeren binnen georganiseerd verband zal de participatie van deze groep verhoogd worden. Wat betreft de typen toegankelijkheid verwacht ik dat de financiële toegankelijkheid en de culturele toegankelijkheid de grootste rol spelen bij de keuze tot georganiseerde sportparticipatie onder

niet westerse allochtone jongeren. Verder verwacht ik ook dat de voetbalvereniging die het meest toegankelijk is ook het relatief grootste aantal jonge niet westerse allochtone leden heeft.

De hoofdkwestie in het onderzoek is het bepalen van de rol die de toegankelijkheid van een sportvereniging speelt in de sportparticipatie van jonge niet westerse allochtonen. Een andere kwestie is het bepalen van de verhouding in lidmaatschap binnen de twee voetbalverenigingen tussen autochtone en niet westerse allochtone jongeren. Een kwestie die in het onderzoek ook van belang is en waarover meer helderheid geschept zal worden is de rol die de financiële toegankelijkheid speelt. In de literatuur bestaat hier tegenstrijdigheid over. Ook op het reeds genoemde onlangs gepubliceerde SCP rapport waarin wordt gesteld dat de financiële toegankelijkheid van een vereniging wel degelijk een rol speelt is weer discussie ontstaan. Verder zal onderzocht worden in welke mate de fysieke en de culturele toegankelijkheid een rol spelen. Hiernaast zal tevens onderzocht worden of de voetbalvereniging die het meest toegankelijk is ook daadwerkelijk een relatief groter aantal jonge niet westerse allochtone leden heeft.

§3 Methodologie

§3.1 Inleiding

Centraal in het zojuist uiteengezette theoretisch kader staat de toegankelijkheid van een sportvereniging in relatie tot de sportparticipatie van niet westerse allochtone jongeren. Gezien de complexiteit en veelzijdigheid van het concept toegankelijkheid is gekozen voor een vergelijkende case study waarin twee voetbalverenigingen onderzocht zijn door middel van kwalitatieve methoden van data verzameling. De methoden die verderop in de paragraaf zullen worden besproken zijn: interviews, groepsgesprekken en documentanalyse. Gezien het feit dat een case study zich kenmerkt door een specifieke focus in combinatie met kwalitatieve methoden zal goed inzicht worden verkregen in de complexiteit van het concept toegankelijkheid. Eerst wordt het type en het doel van het onderzoek besproken. Vervolgens wordt per deelvraag de manier waarop de data is verzameld om tot beantwoording van de onderzoeksvragen en de probleemstelling te komen uiteengezet. Hierin zal ook worden ingegaan op hoe de dataverzameling in zijn werk is gegaan. Daarna zal door middel van het operationaliseren van het concept toegankelijkheid de manier worden besproken waarop de data is geanalyseerd.

§3.2. Type en doel van het onderzoek

In dit onderzoek is gekozen voor een vergelijkende casestudy. Het richten van de aandacht op een specifieke zaak of verschijnsel is het essentiële kenmerk van een casestudy (Babbie, 2007, p. 298). Zoals gezegd zal de focus in dit bacheloronderzoek gericht zijn op twee voetbalverenigingen. De twee voetbalverenigingen zijn geselecteerd op basis van het criterium dat een deel van het ledenbestand uit (niet westerse) allochtonen bestaat. Hiernaast komen beide voetbalverenigingen uit een middelgrote stad in Overijssel. In dit bacheloronderzoek is voor de steden Almelo en Deventer gekozen. Deze keuze heeft vooral te maken gehad met het feit dat Variya in Almelo is gehuisvest en Frans Latupeirissa een netwerk in Deventer heeft omtrent het beleidsgebied sport en diversiteit. Ook is de keuze gemaakt om de nadruk op het kwalitatieve aspect te leggen. Hiermee kan een helderder inzicht worden verkregen in de complexiteit van het concept toegankelijkheid en de lokale processen binnen beide voetbalverenigingen. Dit uit zich in het centraal staan van interviews en groepsgesprekken met respondenten binnen de twee voetbalverenigingen. De onderzoekseenheden zijn de individuele personen. Bij de selectie van de deelnemers aan de groepsgesprekken is vooral gebruik gemaakt van het netwerk van de jeugdvoorzitters. Het selectiecriterium dat hierbij gehanteerd is betreft dat het een gemengde groep diende te zijn. De deelnemers in het groepsgesprek waren zowel autochtone, als westerse en niet westerse allochtone jongeren van het mannelijke geslacht. Hier is voor gekozen, omdat er binnen RDC Deventer geen leden waren van het vrouwelijke geslacht die binnen de gehanteerde definitie vielen. De data van de vrouwelijke leden binnen SV Almelo zou dan niet kunnen worden vergeleken met de data van RDC Deventer. Ofschoon het oorspronkelijke idee was een tweedeling te creëren tussen autochtone jongeren en niet westerse allochtone jongeren bleek er binnen beide verenigingen ook een aantal westerse allochtonen als lid actief te zijn. Bij de eerste deelvraag zal de strikte definitie van een niet westerse allochtone jongere gehandhaafd worden. Echter bij deelvraag twee zal, gezien het feit dat er zowel westerse als niet westerse allochtone jongeren hebben deelgenomen aan het groepsgesprek, de strikte scheiding tussen westerse en niet westerse allochtonen niet worden gehandhaafd. In de tweede deelvraag zal worden ingegaan op de groep autochtone jongeren en op de groep (niet westerse) allochtone jongeren.

De onderzoekspopulatie in dit bacheloronderzoek is de groep (niet westerse) allochtonen jongeren. Onder een niet westerse allochtone jongere wordt in dit onderzoek een persoon verstaan in de leeftijd 12-25 jaar die of zelf in een niet westers land geboren is, of waarvan één of beide ouders in een niet westers land zijn geboren. Onder de niet westerse afkomst worden de volgende landen verstaan: Turkije en alle landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië, met uitzondering van Japan en Indonesië. Deze definitie is alleen gehanteerd bij de beantwoording van de eerste deelvraag. Daaropvolgend wordt er geen onderscheid gemaakt tussen westerse en niet westerse allochtone jongeren.

Hiernaast zijn ook de twee voetbalverenigingen onderzoekseenheden. Immers de toegankelijkheid van beide verenigingen is onderzocht. Dit heeft een vergelijking tussen beide verenigingen mogelijk gemaakt die de onderlinge verschillen en overeenkomsten inzichtelijk hebben gemaakt.

Het doel van dit bacheloronderzoek is drieledig. Er is zowel sprake van verkenning, als van beschrijving en verklaring. De eerste deelvraag betreft met name een verkenning van in hoeverre de achterstand in sportparticipatie speelt binnen de twee voetbalverenigingen. De tweede deelvraag betreft vooral een beschrijving van de mate waarin de factoren die onder het concept toegankelijkheid verstaan worden onder jongeren een rol spelen in hun sportparticipatie. Het doel van de derde deelvraag is voornamelijk verklarend. Het gaat er in die vraag om dat er aan de hand van de operationalisatie op basis van het theoretisch kader bepaald wordt in hoeverre de toegankelijkheid van de twee voetbalverenigingen als verklaring voor de relatieve participatie van (niet westerse) allochtone jongeren gezien kan worden.

§3.3 Dataverzameling per deelvraag

Deelvraag 1

In deze deelvraag zijn de relatieve aantallen autochtone jongeren en niet westerse allochtone jongeren binnen RDC en SV Almelo onderzocht. Doormiddel van een interview en documentanalyse is de data verzameld die heeft geleid tot beantwoording van de eerste deelvraag. Allereerst is in een interview met de voorzitter gevraagd naar de verhouding tussen autochtone en niet westerse allochtone jongeren binnen zijn voetbalvereniging. Hiernaast zijn ook jaarverslagen en andere relevante documenten zoals gegevens over de ledenadministratie geanalyseerd. Uiteindelijk is een duidelijk inzicht verkregen in de verhouding in sportparticipatie tussen autochtone en niet westerse allochtone jongeren binnen de twee voetbalverenigingen. Ook is de verhouding tussen autochtonen en allochtonen voor de wijk waarin de voetbalvereniging zich bevindt onderzocht. Hiermee is inzicht verkregen in de context waarin een voetbalvereniging zich bevindt. De methode van data verzameling die hierbij is gehanteerd is documentanalyse.

Deelvraag 2

In de tweede deelvraag is onderzocht in hoeverre de toegankelijkheid van een sportvereniging een rol speelt bij de keuze tot georganiseerde sportdeelname onder jonge (niet westerse) allochtonen. Ook zijn de ervaringen van de jongeren op het gebied van de toegankelijkheid beschreven. Om tot beantwoording van deze vraag te komen is gekozen voor het houden van groepsgesprekken met ongeveer zes tot tien deelnemers. Per voetbalvereniging heeft een groepsgesprek plaatsgevonden. De keuze voor een groepsgesprek is gemaakt, omdat daarmee de meeste data over jongeren kan worden verzameld. Met name de discussies hebben interessante informatie opgeleverd. Door het groepsgesprek wordt dichter bij het begrip van

en visie op verschillende issues van de participanten gekomen (Breakwell, Hammond & Fife-Schaw, 2000, p. 305). Hiernaast is het groeps gesprek ook een geschikte methode om nieuwe aspecten van het theoretisch concept van toegankelijkheid te ontdekken. Zoals reeds gesteld is het concept van toegankelijkheid niet uitputtend. Wanneer blijkt dat een bepaald aspect zeer belangrijk is in de sportparticipatie zal dit aan het concept van toegankelijkheid als factor van sportparticipatie kunnen worden toegevoegd. Om de algemene geldigheid van de kwalitatieve data die uit de groeps gesprekken voortkomt te vergroten is gekozen om zowel (niet westerse) allochtone als autochtone jongeren te laten participeren. In de groeps gesprekken zijn punten ter discussie gesteld omtrent de factoren die meespelen in de keuze om wel of niet binnen georganiseerd verband te sporten. Hiermee is inzichtelijk gemaakt in hoeverre de door de jongeren genoemde factoren overeenkomen met de verschillende vormen van toegankelijkheid als beschreven in het theoretisch kader. De groeps gesprekken zijn semigestructureerd gehouden. Door de groep jongeren te laten reageren op enkele vragen en stellingen en vervolgens een discussie te laten plaats vinden kan het beste er achter worden gekomen welke factoren van toegankelijkheid wel of juist geen rol spelen. In deze groeps gesprekken is inzichtelijk gemaakt welke aspecten vanuit de vraagzijde, de jongeren in dit geval, spelen.

Deelvraag 3

In de laatste deelvraag staat het vaststellen van een mate van toegankelijkheid voor beide voetbalverenigingen centraal. Deze vraag is beantwoord door voor beide voetbalverenigingen per type toegankelijkheid een mate van toegankelijkheid te bepalen. De fysieke toegankelijkheid is door middel van observatie en interviews bepaald. De ligging van een vereniging is rechtstreeks waarneembaar. Over de aanwezigheid van faciliteiten is een kaderlid geïnterviewd. De financiële toegankelijkheid is ook door middel van een interview met een kaderlid bepaald. De vragen waren gericht op de kosten die het lidmaatschap met zich meebrengt. De culturele toegankelijkheid bleek wat lastiger te bepalen en minder direct waarneembaar. Interviews met kaderleden hebben inzichtelijk gemaakt of er sprake was van discriminatie. Hiernaast zijn de drie vormen van toegankelijkheid ook ter sprake gesteld in de groeps gesprekken. Hiermee is er ook vanuit de jongeren een beeld verkregen omtrent de toegankelijkheid. Uiteindelijk hebben de interviews en groeps gesprekken geleid tot een uitspraak over de algemene toegankelijkheid van de twee voetbalverenigingen. Deze uitspraak is vervolgens gekoppeld aan het relatieve aantal niet westerse allochtone leden binnen de twee voetbalverenigingen. Door een vergelijking te maken tussen de twee voetbalverenigingen is inzichtelijk gemaakt of er een relatie is tussen de toegankelijkheid en het relatieve aantal niet westerse jonge allochtone leden. Een belangrijk aspect van deze deelvraag is de mate waarin de toegankelijkheid als verklarende factor kan worden gezien voor de sportparticipatie van jonge (niet westerse) allochtonen.

Terugkijkend op de dataverzameling kan gesteld worden dat deze goed is verlopen. Wel moet vermeld worden dat respondenten tijdens de interviews af en toe een wat verdedigende houding aannamen. Met name met betrekking tot de culturele aspecten en met betrekking tot hoe de voetbalvereniging omgaat met (niet westerse) allochtonen. Echter wanneer aangegeven werd dat het belangrijk was om mogelijke fricties vast te stellen werden de deelnemers aan de interviews over het algemeen wat openhartiger.

Wat betreft de groeps gesprekken kan gesteld worden dat deze zeer nuttige informatie hebben opgeleverd. De jongeren bleken bereid serieus in te gaan op de vragen. Echter hetgeen ik gemerkt heb is dat wanneer het gevoelige kwesties als cultuur of financiën betrof, de groep wat huiveriger werd en zich meer op de vlakte hield. Over het algemeen bleken de deelnemers aan het groeps gesprek jongeren te zijn die relatief sterk betrokken zijn bij hun

voetbalvereniging. Dit verklaart misschien ook hun bereidheid tot deelname aan het groepsgesprek. Jongeren die wat minder betrokken zijn en zich misschien wat minder thuis voelen binnen een dergelijke voetbalvereniging hebben niet deelgenomen aan het groepsgesprek.

§3.4 Operationalisatie

Om helderheid te verschaffen over de interviews en de groepsgesprekken zal eerst worden ingegaan op de operationalisering van het concept toegankelijkheid. In het theoretisch kader wordt een drietal typen toegankelijkheid onderscheiden. Om de drie typen toegankelijkheid concreet en gestructureerd weer te geven zullen ze in een tabelvorm worden gepresenteerd.

Indicatoren Fysieke toegankelijkheid	Helemaal niet	Niet	Neutraal	Wel	Volledig
Centrale Ligging					
Bereikbaar met OV					
Aanwezigheid faciliteiten					

Indicatoren Financiële toegankelijkheid	Helemaal niet	Niet	Neutraal	Wel	Volledig
Hoge Contributie					
Bezit auto verwacht					
Wassen kleding verwacht					
Hoge kosten t.g.v. andere verwachtingen					

Indicatoren Culturele toegankelijkheid	Helemaal niet	Niet	Neutraal	Wel	volledig
Dominante Cultuur					
Discriminatie					
Communicatie in meerdere talen					
Informatie in meerdere talen					

De per type toegankelijkheid vastgestelde indicatoren hebben centraal gestaan in de interviews, groepsgesprekken en documentanalyse. De tabellen zijn niet ingevuld door de geïnterviewden of de deelnemers aan het groepsgesprek, maar stonden centraal bij het formuleren van vragen voor de interviews en groepsgesprekken. Ook stonden de tabellen centraal bij het analyseren van de uitgewerkte interviews en groepsgesprekken. Voor een wat gedetailleerder beeld van de relatie tussen de operationalisatie, het groepsgesprek en de analyse verwijs ik naar bijlage drie. Nu zal specifiek in worden gegaan op de interviews en vervolgens op de groepsgesprekken en de documentanalyse.

In dit onderzoek zijn verschillende interviews gehouden. Met betrekking tot de eerste deelvraag heeft een semigestructureerd interview plaatsgevonden met de voorzitter van de voetbalverenigingen. De voorzitter bleek op de hoogte te zijn van het aantal leden en of deze allochtoon of autochtoon waren. Hiernaast heeft de voorzitter mij ook de toegang tot de ledenadministratie en andere documenten verschaft.

Om deelvraag drie te beantwoorden zijn met zowel de voorzitter als de jeugdvoorzitter en jeugdtrainers semigestructureerde interviews gehouden. Het semigestructureerde interview is het meest geschikt, omdat hiermee de typen toegankelijkheid als besproken in het theoretisch kader aan bod komen en daarbij ook ruimte is voor eventuele andere factoren die niet in expliciet in het theoretisch kader staan vermeld. De interviews hebben in een face tot face setting plaatsgevonden en zijn opgenomen met een dictafoon. Vervolgens zijn de interviews door middel van beluistering uitgewerkt. Daarna is per indicator geanalyseerd in hoeverre deze aanwezig is binnen de twee voetbalverenigingen. Dit is gebeurd op basis van de antwoorden die zijn gegeven op de interviewvragen die gebaseerd zijn op de indicatoren van de drie typen toegankelijkheid. Per vereniging is uiteindelijk een mate van toegankelijkheid vastgesteld. Door niet alleen een voorzitter te interviewen over de toegankelijkheid van de voetbalvereniging maar ook de jeugdvoorzitter en een jeugdtrainer is een representatief beeld verkregen van de toegankelijkheid van de twee voetbalverenigingen.

Per voetbalvereniging is een groepsgesprek gehouden waarin op semi-gestructureerde wijze de toegankelijkheid van de voetbalvereniging centraal stond. Ook hiervan zijn opnamen gemaakt. Vervolgens is door beluistering van de opnamen vastgesteld in hoeverre de indicatoren per type toegankelijkheid onder de (niet westerse) allochtone en autochtone jongeren een rol spelen in hun sportparticipatie en hoe ze deze ervaren binnen hun eigen voetbalvereniging.

Bij de documentanalyse stond vooral de data wat betreft de leden centraal. Relevante data zijn leeftijd, en etniciteit. Deze hebben een vergelijkend beeld opgeleverd tussen beide voetbalverenigingen wat betreft hun ledenbestand. Ofschoon beide voetbalverenigingen niet de afkomst van hun leden bijhouden, bleek het mogelijk deze te achterhalen.

Door de data die verzameld wordt voor beide voetbalverenigingen in tabelvorm structureren is een vergelijking gemaakt tussen beide verenigingen wat betreft de verhouding tussen autochtone en niet westerse allochtone leden.

§3.5 Conclusie

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van kwalitatieve methoden van dataverzameling te weten interviews, groepsgesprekken en documentanalyses. Bij de analyse van de data die door middel van deze methoden verkregen is, stonden de drie hierboven reeds besproken

schema's centraal. Een belangrijk aspect van de gekozen methode is de specifieke focus op twee voetbalverenigingen. Hiermee is een goed inzicht verkregen in de lokale processen die zich binnen beide verenigingen afspelen. Ook is hiermee inzicht verkregen in de factoren die onder de jongeren spelen. De aandacht is zowel uitgegaan naar de toegankelijkheid van de vereniging als naar de jongeren zelf. Ook is het verschil tussen de autochtone en de (niet westerse) allochtone jongeren een aandachtspunt.

Hetgeen ik geleerd heb bij de bepaling van de methode en de uitvoering ervan is het feit dat de methoden soms enige mate van ambivalentie met zich meebrachten. Hiermee doel ik met name op het groeps gesprek. Ofschoon ik gelukkig was met het feit dat er jongeren bereid waren om deel te nemen, bleken er ook westerse allochtonen aan het gesprek deel te nemen. Hier had ik in beginsel geen rekening meegehouden. Uiteindelijk heb ik de strikte definitie van niet westerse allochtonen verruimd waardoor westerse en niet westerse allochtone jongeren in de tweede deelvraag als één groep worden gezien.

§ 4 De Analyse: De toegankelijkheid van sportorganisaties in relatie tot de sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren.

In dit hoofdstuk zullen de data uit de interviews, de groepsgesprekken en de documenten worden gestructureerd. Bij de eerste deelvraag zal worden ingegaan op de relatieve aantallen autochtonen en niet westerse allochtonen binnen de voetbalverenigingen SV Almelo en RDC Deventer. Ook zal worden ingegaan op hoe deze aantallen zich onderling tot elkaar verhouden. De gedachte hier achter is dat op deze manier inzicht wordt verkregen in de mate waarin er sprake is van een achterstand in sportparticipatie onder de groep niet westerse allochtonen binnen beide voetbalverenigingen. Afgesloten zal worden met een conclusie waarin een uitspraak zal worden gedaan over hoe de georganiseerde sportdeelname van jonge niet westerse allochtonen zich verhoudt ten opzichte van jonge autochtonen.

In de tweede deelvraag zal worden ingegaan op welke aspecten van de toegankelijkheid van een sportvereniging onder de (niet westerse) allochtone jongeren spelen. Ook zal hier in worden gegaan op hoe de jongeren van zowel autochtone als allochtone afkomst de toegankelijkheid van hun sportvereniging ervaren en waar zich eventueel fricties voordoen. Een belangrijke kwestie is het bepalen van de aspecten van de toegankelijkheid waar de (niet westerse) allochtone jongeren veel belang aan hechten. Dit biedt namelijk mogelijke aanknopingspunten voor het beleid dat gevoerd wordt om de achterstand in de sportparticipatie onder niet westerse allochtone jongeren terug te dringen.

In de laatste deelvraag staan, in tegenstelling tot de vorige twee deelvragen, niet de twee groepen autochtone en (niet westerse) allochtone jongeren centraal, maar de twee voetbalverenigingen SV Almelo en RDC. Per vereniging zal aan de hand van de schema's per type toegankelijkheid een mate van toegankelijkheid worden bepaald. Deze zal in de conclusie worden gekoppeld aan de in de eerste deelvraag besproken relatieve aantallen autochtone en niet westerse allochtone jongeren. De gedachte achter deze vraag is dat door middel hiervan kan worden bekeken in hoeverre de toegankelijkheid als zodanig kan worden gezien als verklarende variabele voor de relatieve sportparticipatie van (niet westerse) allochtonen.

Deelvraag 1: De verhouding in sportparticipatie tussen autochtone en niet westerse allochtone jongeren bij SV Almelo en RDC Deventer.

Voordat zal worden ingegaan op de groep autochtonen en niet westerse allochtonen zullen eerst de twee voetbalverenigingen waar onderzoek is gedaan, te weten SV Almelo en RDC Deventer, kort worden geïntroduceerd.

Sportvereniging Almelo is opgericht op 17 december 1914. Binnen SV Almelo staat alleen het voetbal nog als sport centraal. Voorheen waren er ook een atletiekafdeling en een dartafdeling actief. SV Almelo valt te typeren als een arbeiders vereniging met een ledenbestand wat voornamelijk uit de midden tot lagere klasse afkomstig is. Binnen SV Almelo is er geen beleid specifiek voor niet westerse allochtonen en de werving er van. Er wordt op dat gebied binnen SV Almelo geen onderscheid gemaakt. "Iedereen is welkom". De Roda Daventria Combinatie (RDC) is ontstaan in 2001 uit een fusie tussen Daventria en Roda. De eerste jaren van de fusie kende RDC een moeilijke periode. Veel wat oudere kaderleden hadden problemen met de fusie. Echter nu komen die weer terug, omdat er sinds enkele jaren verbetering is. Dit heeft te maken met een renovatie van de kleedkamers en de velden. RDC valt te typeren als een vereniging waarin noch een volkse noch een elitaire cultuur heerst. Binnen RDC is er geen beleid specifiek voor niet westerse allochtonen en de

werving er van. *'Ze zijn van harte welkom'*, er wordt geen extra moeite gedaan voor niet westerse allochtonen, net zo min als er voor autochtonen geen extra moeite wordt gedaan.

Niet westerse allochtone jongeren

Binnen zowel SV Almelo als RDC bestaat het ledenbestand voor een gedeelte uit niet westerse allochtone jongeren. SV Almelo heeft in totaal 405 spelende leden waarvan er zich 207 in de leeftijdscategorie 12 t/m 25 jaar bevinden. Hiervan zijn er 179 man en onder de mannen bevinden zich 53 niet westerse allochtonen. Verder zijn er 28 vrouwen die zich in de leeftijdscategorie 12 t/m 25 jaar bevinden. In deze groep bevinden zich 5 niet westerse allochtonen. Het aandeel niet westerse allochtonen in de groep van het mannelijke geslacht is 29,6%. Het aandeel niet westerse allochtonen in de groep van het vrouwelijke geslacht is 17,9%. Het totale aandeel niet westerse allochtonen in de leeftijdscategorie 12 t/m 25 jaar is 28%. Het merendeel van de niet westerse allochtonen binnen SV Almelo is van Turkse afkomst. Hiernaast heeft de vereniging ook een aantal Marokkaanse en Molukse leden. De leden van SV Almelo zijn voornamelijk afkomstig uit de wijken Ossenkoppelerhoek en de Windmolenbroek. De Ossenkoppelerhoek is een wijk met ruim 7000 inwoners waarvan 19,7% van de bevolking een Turkse achtergrond heeft en 18,7% een andere etniciteit heeft dan de Nederlandse of de Turkse. De Ossenkoppelerhoek is een relatief oude wijk met veel betaalbare woningen en appartementen (Elhorst & Esslimani, 2008, p. 6-11). De Windmolenbroek is een heel andere wijk. Deze wijk heeft 14416 inwoners waarvan 4,5% van Turkse afkomst is. Van de inwoners van Windmolenbroek heeft 15,8% een andere etniciteit dan de Nederlandse of de Turkse. Deze wijk is in de jaren tachtig gebouwd (Elhorst & Esslimani, 2008, p. 6-11). De Windmolenbroek heeft vergeleken met de Ossenkoppelerhoek een beduidend hogere sociaal economische positie.

RDC telt 376 leden waarvan er zich 78 in de leeftijdscategorie 12 t/m 25 jaar bevinden. Binnen deze groep zijn er achttien niet westerse allochtonen. Het in procenten uitgedrukte aandeel niet westerse allochtone jongeren binnen RDC is 23,1 %. De niet westerse allochtone jongeren binnen RDC zijn van onder andere Turkse en Marokkaanse afkomst. RDC ligt aan de rand van de buurt Borgele die in Wijk 4 ligt. Deze wijk telt 8897 inwoners waarvan 7,7% niet westerse allochtonen en waarvan 3,3% van Turkse afkomst is. Kenmerkend voor de wijk is het relatief grote aantal ouderen dat er woonachtig is (www.staatvandeventer.nl). Bij RDC wordt in dit onderzoek geen onderscheid gemaakt naar geslacht, omdat de leden van RDC van het vrouwelijke geslacht buiten de in dit onderzoek gehanteerd leeftijdsgrenzen vallen.

Autochtone jongeren

Binnen zowel SV Almelo als RDC is het merendeel van de leden autochtoon of westers allochtoon. Binnen SV Almelo bedraagt het relatieve aantal mannelijke autochtone en westerse allochtone leden in de leeftijdscategorie 12 t/m 25 jaar 70,4%. Het relatieve aantal autochtone en westerse allochtone leden van het vrouwelijke geslacht in de leeftijdscategorie 12 t/m 25 jaar bedraagt 82,1%. Het totale aandeel autochtonen en westerse allochtonen in de leeftijdscategorie 12 t/m 25 jaar bedraagt 72%. Wanneer naar de relatieve aantallen autochtonen in de wijken Windmolenbroek en Ossenkoppelerhoek gekeken wordt blijkt dat in beide wijken meer autochtonen dan allochtonen wonen. In Windmolenbroek bestaat de bevolking voor 79,9% uit autochtonen. In Ossenkoppelerhoek ligt het relatieve aantal autochtonen met 61,6% een stuk lager (Elhorst & Esslimani, 2008, p. 6-11).

Het ledenbestand van RDC in de leeftijdscategorie 12 t/m 25 jaar bestaat voor 76,9% uit autochtonen. De wijk Borgele, waaruit het merendeel van de leden van RDC afkomstig is, heeft een bevolking die voor 79,7% uit autochtonen bestaat (www.staatvandeventer.nl).

Conclusie

Wanneer gekeken wordt naar de verhouding in georganiseerde sportdeelname tussen de autochtone en westerse allochtonen enerzijds en de niet westerse allochtonen anderzijds kan gesteld worden het merendeel van de leden van beide verenigingen autochtoon zijn. De relatieve aantallen autochtonen binnen SV Almelo en RDC bedragen respectievelijk 72% en 77%. De relatieve aantallen niet westerse allochtonen binnen SV Almelo en RDC bedragen respectievelijk 28% en 23%. Gesteld kan worden dat de relatieve aantallen niet westerse allochtonen binnen beide vereniging tamelijk hoog zijn.

Wanneer de wijkcontext van beide voetbalverenigingen bekeken wordt valt er iets op. Het relatieve aantal niet westerse allochtonen binnen de wijk waaruit het merendeel van de leden van RDC afkomstig is blijkt een stuk lager te zijn dan het relatieve aantal niet westerse allochtonen dat binnen RDC lid is. Ofschoon slechts 7,7% van de van de wijk Borgele uit niet westerse allochtonen bestaat, bestaat het ledenbestand van RDC in de leeftijdscategorie 12 t/m 25 jaar voor maar liefst 23% uit niet westerse allochtonen. Over de verhouding tussen het relatieve aantal niet westerse allochtonen in de wijkcontext van SV Almelo en het relatieve aantal niet westerse allochtone leden binnen SV Almelo kan geen harde uitspraak gedaan worden. In de wijkboeken van SV Almelo wordt er geen onderscheid gemaakt tussen westerse- en niet westerse allochtonen. Echter bij benadering kan gesteld worden dat het ledenbestand van SV Almelo een redelijk afspiegeling is wat betreft de samenstelling van de bevolking in de wijken Ossenkoppelerhoek en Windmolenbroek.

Schematisch overzicht verhouding tussen autochtone/westerse allochtone jonge leden en niet westerse allochtone jonge leden

Groep	% Autochtone en westerse allochtone jongeren in de groep van het mannelijke geslacht	% Niet westerse allochtone jongeren in de groep van het mannelijke geslacht	% Autochtone en westerse allochtone jongeren in de groep van het vrouwelijke geslacht	% Niet westerse allochtone jongeren in de groep van het vrouwelijke geslacht	% totaal autochtone en westerse allochtone jongeren	% totaal niet westerse allochtone jongeren
Vereniging						
SV Almelo	70,4	29,6	82,1	17,9	72	28
RDC	76,9	23,1	n.v.t.	n.v.t.	77	23
Totaal	72,4	27,6	82,1	17,9	73,3	26,7

Nu de eerste deelvraag is beantwoord kan gesteld worden dat binnen beide verenigingen de autochtone en westerse allochtone leden in de meerderheid zijn. In het volgende hoofdstuk zal worden ingegaan op welke aspecten van de toegankelijkheid als beschreven in het theoretisch kader onder de autochtone en de (niet westerse) allochtone jongeren spelen.

Deelvraag 2: De toegankelijkheid van een sportvereniging voor (niet westerse) allochtone en autochtone jongeren.

In deze deelvraag zullen de twee groeps gesprekken met de jongeren centraal staan. De drie typen toegankelijkheid zullen voor zowel de autochtone als de (niet westerse) allochtone leden worden behandeld. Voor beide groepen zal worden ingegaan op de vraag in hoeverre de toegankelijkheid speelt en hoe ze deze ervaren. De scheiding tussen enerzijds autochtone- en anderzijds allochtone jongeren is gemaakt om zoveel mogelijk inzichtelijk te maken waar er verschillen zijn waar te nemen tussen de twee groepen. Hiermee zal scherper in beeld worden gebracht waar de beide groepen belang aan hechten en waar zich eventuele fricties voordoen. Hiermee zal de praktische bruikbaarheid van dit hoofdstuk, in termen van beleid, vergroot worden. Aan de groeps gesprekken namen zowel autochtone als (niet westerse) allochtone jongeren deel in de leeftijd van vijftien tot en met vijfentwintig jaar. Aan het groeps gesprek bij SV Almelo namen zes jongeren deel. Bij RDC waren er zeven deelnemers.

(Niet westerse) allochtonen

Wanneer gekeken wordt naar de redenen van het lidmaatschap van de (niet westerse) allochtone jongeren binnen beide verenigingen blijken verschillende factoren een rol te spelen. Een aantal jongeren geven aan lid te zijn geworden van RDC of SV Almelo, omdat familie of kennissen al lid waren. Daarnaast blijkt ook een “warm welkom” ook een rol te spelen. *“Ik kreeg hier gewoon een warm welkom, er is geen onderscheid gemaakt, omdat ik van een andere afkomst ben”*. Ook geeft een jongen aan dat hij op een hoger niveau wilde sporten. Een andere jongen geeft aan dat hij er bij een andere vereniging niet meer welkom was, omdat hij een aantal keer gevochten had waardoor hij op zoek ging naar een andere club.

Wat betreft de fysieke toegankelijkheid geven de (niet westerse) allochtone jongeren unaniem aan dat ze de ligging en de bereikbaarheid van hun voetbalvereniging goed vinden. Het merendeel woont in de buurt van de voetbalvereniging. Echter ook geeft een jongen aan dat hij aan de andere kant van de stad woont waardoor hij een kwartier met de auto moet rijden. De jongen geeft aan daar geen moeite mee te hebben. De bereikbaarheid van een voetbalvereniging met het openbaar vervoer speelt onder de (niet westerse) allochtone jongeren vrijwel niet. Ofschoon ze wel op hoogte zijn van de mogelijkheid om er mee te reizen blijkt niemand er gebruik van te maken om de voetbalvereniging te bereiken. De mate waarin de aanwezigheid van faciliteiten binnen een voetbalvereniging speelt onder de (niet westerse) allochtone jongeren blijkt wat hoger te zijn. De jongeren geven in beide gesprekken aan dat er weliswaar geen verandering op hoeft te treden, maar geven tegelijkertijd aan dat ze het wel op prijs stellen wanneer er rekening met ze wordt gehouden op het gebied van bijvoorbeeld eten en drinken. Volgens de jongeren wordt er op het gebied van de faciliteiten voldoende rekening met ze gehouden.

In tegenstelling tot de fysieke toegankelijkheid die in bepaalde mate wel degelijk bleek te spelen onder de (niet westerse) allochtone jongeren blijkt uit de groeps gesprekken dat de financiële toegankelijkheid van een voetbalvereniging onder de (niet westerse) allochtone jongeren nauwelijks een rol speelt. Wel behoeft dit enige relativisering. Aan het groeps gesprek bij RDC in Deventer nam een gemixte groep deel uit de selectie. Binnen RDC is het beleid dusdanig dat een speler in de selectie geen contributie hoeft te betalen. Ten gevolge hiervan bleek de financiële toegankelijkheid van RDC onder de (niet westerse) allochtone jongeren minder te spelen. Uit het groeps gesprek bij SV Almelo blijkt de financiële toegankelijkheid in iets meerdere mate te spelen. De reden hiervoor is dat de jongeren meer dingen zelf moeten betalen. Een jongen geeft aan: *“Dat komt, omdat SV Almelo geen rijke club is”*. Een kwestie die bij de financiële toegankelijkheid speelt is die van het schaamtegevoel onder (niet

westerse) allochtone jongeren. In tegenstelling tot hetgeen de jongeren zeggen, heeft een jeugdvoorzitter wel eens het idee gehad dat er (niet westerse) allochtone jongeren waren die vanwege de hoogte van de kosten hun lidmaatschap hadden opgezegd. Voorafgaand aan het opzeggen van het lidmaatschap waren dan betalingsachterstanden en was het moeilijk om de contributie te innen. Als reden voor het opzeggen van het lidmaatschap werd dan gezegd: *“Ik heb geen zin meer”*. Dit terwijl de jeugdvoorzitter het vermoeden had dat het opzeggen van het lidmaatschap een financiële reden had. De jeugdvoorzitter stelt vervolgens: *“Het werd nooit volmondig toegegeven dat geld de reden was, terwijl ik het idee wel had. Daar kwam je niet achter, dat was een vorm van schaamtegevoel”*. Een bevestiging van de stelling dat de financiële toegankelijkheid onder (niet westerse) allochtonen wel degelijk een rol speelt wordt ook gevonden in een citaat van een deelnemer aan het groepsgesprek die tevens actief is als jeugdtrainer. Hij wijst op de mogelijkheden van Stichting Leergeld en Stichting Rechttop om mensen met een smalle beurs te ondersteunen bij het bekostigen van het lidmaatschap. *“Wat ik dan vaak zie met de jeugd is dat ze daar wel gebruik van maken. Er zijn ook veel meer Turkse en Marokkaanse jongens die toch naar RDC toekomen en gebruik maken van die stichting”*.

Er valt een tegenstrijdigheid te constateren in hetgeen de (niet westerse) allochtone jongeren zelf aangeven en de ervaringen van onder meer een jeugdvoorzitter en een jeugdtrainer. Een mogelijke verklaring voor deze tegenstrijdigheid zou gevonden kunnen worden in het schaamtegevoel van de (niet westerse) allochtonen.

Culturele toegankelijkheid

De (niet westerse) allochtonen geven in de groepsgesprekken aan dat ze de cultuur binnen hun voetbalvereniging als positief ervaren. Ze geven aan dat ze zich thuis voelen binnen hun vereniging. Ter illustratie hiervan antwoordt een Cambodjaanse jongen op de vraag wat hij van de cultuur vindt binnen zijn voetbalvereniging: *“Voor mij goed. Ik ken ook niks anders hier. Voor mij is dat helemaal geen probleem”*. Ook een Turkse jongen is positief over de cultuur: *Het gaat gewoon goed. Ik denk dat ik ook geen problemen krijg*. Opvallend is dat de deelnemers aan het groepsgesprek zelf aangeven zich thuis te voelen binnen hun voetbalvereniging. Echter tijdens het groepsgesprek bij SV Almelo wordt ook gesteld dat de meeste mensen die in de club zijn, bijvoorbeeld na een wedstrijd, van Nederlandse afkomst zijn. Ook benoemen de jongeren het feit dat er relatief veel (niet westerse) allochtonen ten opzichte van autochtonen binnen SV Almelo na de wedstrijd gelijk weggaan. Een ander geeft aan dat er binnen zijn team ook twee (niet westerse) allochtonen zijn die na de wedstrijd niet in de kantine wat gaan drinken en gelijk weggaan. Als reden voor het feit dat deze allochtonen gelijk weggaan na de wedstrijd wordt gesteld dat de gezelligheid wat minder is voor die groep, *“het is gewoon anders”*. Ook wordt gesteld: *“We zijn Almelo, de grappen en zo, wij drinken met elkaar gewoon een biertje”*. Hiernaast denken de jongeren dat sommige allochtonen zich niet thuis voelen binnen SV Almelo. Een jongen geeft aan dat hij eigenlijk niet snapt waarom allochtonen minder betrokken zijn bij de vereniging. Hij stelt: *“Misschien houden wij meer van gezelligheid, of mogen zij minder van hun ouders, of houden ze van een andere gezelligheid”*. Ondanks dat de respondenten aangeven dat er geen sprake is van een tweedeling betreft het binnen SV Almelo wel altijd dezelfde groep die blijft zitten in de kantine. Ook betreft het altijd dezelfde groep die niet blijft zitten. De (niet westerse) allochtone jongeren zijn vrij positief over de cultuur binnen SV Almelo, maar geven tegelijkertijd aan dat de mensen die niet na blijven zitten in de kantine en minder betrokken zijn een andere mening hebben. Ook binnen RDC wordt tijdens het groepsgesprek aangegeven dat ze het beeld van (niet westerse) allochtonen die minder in de kantine zitten,

omdat ze zich niet thuis voelen, enigszins herkennen. Een jongen antwoordt op de vraag of hij deze situatie herkent als volgt: *“Het verschilt. Als ik kijk naar de voorgaande jaren denk ik wel dat je dat een beetje ziet. Dan denk ik wel dat je daar een verschil ziet. De allochtonen participeren minder in de derde helft dan de autochtonen”*.

Op het gebied van discriminatie geven de jongeren aan dat er wel eens grapjes gemaakt worden door autochtone jongeren die gerelateerd zijn aan hun cultuur of afkomst. Binnen RDC geven de (niet westerse) allochtonen aan dat ze dit niet als vervelend of discriminerend ervaren. Een Turkse jongen stelt: *Ik lach er om. Misschien doe ik er zelf nog een schepje boven op*. Wel wordt duidelijk aangegeven dat er een grens is. *“Als iemand in een boze bui iets gaat schreeuwen dan is het anders”*. Binnen SV Almelo geven de (niet westerse) allochtone jongeren ook aan dat ze de grapjes over hun cultuur of afkomst niet als vervelend ervaren. Opvallend is dat de deelnemers aan het groepsgesprek aangeven dat ze de grapjes niet als vervelend ervaren. Echter bij zowel het groepsgesprek in Almelo als in Deventer wordt door de (niet westerse) allochtone jongeren aangegeven dat er ook een aantal (niet westerse) allochtone jongeren is die het wel als vervelend ervaart en er niet goed tegen kan. Ter illustratie van het feit dat sommige goed bedoelde grapjes door (niet westerse) allochtonen als discriminerend kunnen worden ervaren stelt een allochtone jongen in het groepsgesprek bij SV Almelo: *“Als je een grapje maakt is het eigenlijk ook discriminatie”*. Op het gebied van de mondelinge communicatie geven de (niet westerse) allochtone jongeren aan dat ze wel eens in hun moedertaal communiceren. Echter ze zijn unaniem van mening dat er in beginsel Nederlands gesproken dient te worden. Een Turkse jongen zegt hierover: *“Gewoon Nederlands. We zijn allemaal hier geboren. Anders moeten we hier taallessen gaan geven. Dat schiet niet op, we komen hier om te voetballen”*. Op het gebied van de informatie over de voetbalvereniging geven de jongeren aan dat ze het niet nodig vinden dat er informatie in een andere taal beschikbaar zou zijn dan de Nederlandse. Een Turkse jongen geeft aan dat wanneer er een bepaalde doelgroep bereikt dient te worden dit beter door iemand van diezelfde doelgroep kan worden gedaan. Het verspreiden van informatie over een voetbalvereniging in een andere taal heeft volgens hem niet veel zin.

Tijdens de twee groepsgesprekken is inzicht verkregen in de mate waarin de toegankelijkheid van een voetbalvereniging onder de (niet westerse) allochtone jongeren speelt. Wat betreft de fysieke toegankelijkheid kan gesteld worden dat deze onder (niet westerse) allochtonen in bepaalde mate speelt. De ligging van de vereniging en de bereikbaarheid met het openbaar vervoer spelen geen grote rol bij hun keuze tot georganiseerde sportdeelname. De aanwezigheid van faciliteiten speelt in iets grotere mate een rol. Uit de groepsgesprekken blijkt dat de (niet westerse) allochtonen het op prijs stellen wanneer er rekening gehouden wordt met hun cultuur door in plaats van bijvoorbeeld broodjes met ham, ook broodjes met kip aan te bieden.

Wat betreft de financiële toegankelijkheid blijkt uit de twee groepsgesprekken dat deze nauwelijks speelt onder (niet westerse) allochtone jongeren. Echter wel moet hierbij vermeld worden dat ofschoon de jongeren zelf aangeven dat de financiële toegankelijkheid van de voetbalvereniging onder hen niet speelt, een jeugdvoorzitter andere ervaringen heeft. Volgens hem betreft het hier de kwestie van het schaamtegevoel onder (niet westerse) allochtone jongeren. Ook een jeugdtrainer beschrijft een steeds frequenter gebruik van financiële steun onder Turkse en Marokkaanse jongeren. Wat betreft de culturele toegankelijkheid blijkt deze zeer sterk te spelen onder de (niet westerse) allochtone jongeren. Op de vraag welke type toegankelijkheid ze het meest belangrijk vinden geven ze tijdens het groepsgesprek in Deventer unaniem aan dat het de culturele toegankelijkheid betreft. Ofschoon in Almelo die bewuste vraag niet gesteld is blijkt uit de reacties onder (niet westerse) allochtone jongeren ook daar de culturele toegankelijkheid het meest te leven. Een punt van aandacht met

betrekking tot de culturele toegankelijkheid is dat in beide voetbalverenigingen geconstateerd wordt dat er een groep (niet westerse) allochtonen is die een andere gezelligheidsbeleving heeft dan de autochtone leden binnen de voetbalvereniging.

Autochtone jongeren

De reden van het lidmaatschap van één van de twee voetbalverenigingen voor de autochtone jongeren die deelnamen aan het groeps gesprek is dat de ze al familie of kennissen bij de club hadden. Dit heeft de jongeren doen besluiten om lid te worden. Wanneer gekeken wordt naar in hoeverre de fysieke toegankelijkheid onder de autochtone jongeren leeft blijkt de ligging van de voetbalvereniging een grote rol te spelen onder deze groep. Het merendeel van de autochtone jongeren geeft aan dat ze in de buurt van de voetbalvereniging wonen. Een autochtone jongen stelt wanneer het gaat over de vraag welk type toegankelijkheid hij het belangrijkste vindt: *“Voor mij is denk ik fysiek het belangrijkste. Waar het ligt. Kan ik er op de fiets naar toe, dan hoef ik niet met de auto”*. De bereikbaarheid met het openbaar vervoer speelt helemaal niet onder jongeren. Wat betreft de aanwezigheid van faciliteiten kan gesteld worden dat dit wel degelijk speelt onder de autochtone jongeren. Zo geven ze aan de kleedkamers, de kantine en een kunstgrasveld belangrijk te vinden.

Wat betreft de financiële toegankelijkheid kan gesteld worden dat deze onder de autochtone jongeren niet speelt. Het wordt geenszins als een belemmering ervaren. Een jongen stelt: *Ik weet niet beter. Ik heb daar ook nooit naar geïnformeerd. Ik zie het ook meer als dat ik de club een warm hart toe draag*. Hiernaast stelt een jongen als reactie op alle kosten die genoemd worden: *“Het wordt wel allemaal steeds duurder”*. Ofschoon er een enkel geluid valt te bespeuren onder de autochtone jongeren dat het allemaal wel steeds duurder wordt, kan gesteld worden dat de kosten uiteindelijk slechts in zeer beperkte mate spelen onder de autochtone jongeren.

De culturele toegankelijkheid

De autochtone jongeren geven binnen beide voetbalverenigingen aan dat ze de cultuur binnen hun club als positief ervaren. Een jongen stelt: *“Het is een beetje een familiecultuur, iedereen kent elkaar. Je kan naar iedereen toelopen als je wat hebt”*. Een andere jongen stelt: *“Iedereen gaat eigenlijk normaal met elkaar om. Het is niet zo, alsof er twee groepen zijn”*. Even later stelt hij: *“Hier is het gewoon het grootste gedeelte wel door elkaar. Als je een gesprek zou hebben met de mensen die niet na zouden zitten, die denken er anders over. Die hebben een andere mening denk ik”*. Ook hier blijkt weer dat ofschoon de deelnemers aan het groeps gesprek zelf vrij positief zijn over de cultuur, er toch een groep is die een andere mening heeft dan de meerderheid binnen de desbetreffende voetbalvereniging. Wie dit precies zijn wordt in het groeps gesprek niet duidelijk. Wel blijkt het een groep te zijn die voornamelijk uit (niet westerse) allochtonen bestaat.

Wat betreft discriminatie wordt in het groeps gesprek bij RDC door de jongeren aangegeven dat daar geen sprake van is. Binnen SV Almelo is er in beperkte mate sprake van. Ter illustratie stelt een jongen: *“Ik ben zelf trainer, ik heb afgelopen jaar stage gelopen bij SV Almelo. Als er wat donkere jongetjes waren, die werden wel eens uitgescholden voor zwarte”*. Echter deze gevallen doen zich binnen SV Almelo zelden voor. Verder blijkt uit het groeps gesprek dat de grapjes die gemaakt worden door autochtone jongeren over (niet westerse) allochtone jongeren vrijwel nooit verkeerd bedoeld zijn. Een jongen stelt: *“Het ligt ook aan de manier waarop het gebeurt. Als het als een geintje gebracht wordt en je kan er*

gewoon tegen... ”. Vervolgens barstte er een discussie los over een (niet westerse) allochtone jongen die niet tegen dergelijke grapjes kon.

Op het gebeid van de mondelinge communicatie geven de autochtone jongeren unaniem aan dat deze in het Nederlands behoort te zijn. Een jongen stelt: *“We willen dat er Nederlands gesproken wordt, we zijn immers toch ook in Nederland”*. Verder geeft een aantal jongeren aan zich niet prettig te voelen wanneer er onderling in buitenlands gecommuniceerd wordt door (niet westerse) allochtonen. *“Anders begrijp je niet wat ze zeggen. Dan sta je er bij, huh wat zeggen ze?”*. Wat betreft de informatie geven de autochtone jongeren unaniem aan dat deze in geen andere taal dan de Nederlandse beschikbaar zou moeten zijn. Een jongen stelt als reactie hierop: *Ik denk als je dat gaat doen, je uitnodigt om hier in verschillende talen te gaan spreken”*.

Ook onder autochtone jongeren blijkt de toegankelijkheid van een voetbalvereniging te spelen. Wat betreft de fysieke toegankelijkheid wordt met name belang gehecht aan de aanwezigheid van faciliteiten en de centrale ligging van de voetbalvereniging. De financiële toegankelijkheid blijkt vrijwel niet te spelen onder de jongeren. De culturele toegankelijkheid blijkt daarentegen wel weer meer te spelen onder de autochtone jongeren. Duidelijk wordt aangegeven dat ze het belangrijk vinden dat er in het Nederlands gesproken wordt. Wat betreft discriminatie wordt aangegeven dat dit zelden voorkomt. De grapjes die gemaakt worden over (niet westerse) allochtone jongeren zijn vrijwel nooit verkeerd bedoeld. Echter aangegeven wordt dat er een aantal (niet westerse) allochtone jongeren is dat minder goed tegen dergelijke grapjes kan. Deze jongeren namen niet deel aan het groeps gesprek.

Conclusie

Onder zowel de autochtone als de (niet westerse) allochtone jongeren blijkt de toegankelijkheid van beide voetbalverenigingen wel degelijk te spelen. Per type toegankelijkheid kan gesteld worden dat de mate waarin die leeft onder de twee verschillende groepen jongeren verschilt. De fysieke toegankelijkheid blijkt in beperkte mate te spelen onder de (niet westerse) allochtone jongeren. De aanwezigheid van cultuur gerelateerde faciliteiten wordt door de (niet westerse) allochtonen wel erg gewaardeerd. De ligging en de bereikbaarheid met het openbaar vervoer blijken daarentegen nauwelijks te spelen. Voor de autochtone jongeren speelt de fysieke toegankelijkheid een iets grotere rol. De ligging wordt door de autochtone jongeren als tamelijk belangrijk gezien. Hiernaast wordt er door deze groep ook in meerdere mate belang gehecht aan faciliteiten als kleedkamers, kunstgrasveld en kantine. Verder speelt de bereikbaarheid met het openbaar vervoer onder de autochtone jongeren nauwelijks.

Wat betreft de financiële toegankelijkheid blijkt uit de groeps gesprekken dat deze onder zowel de autochtone als de (niet westerse) allochtone jongeren geen grote rol speelt. Wel kan worden afgeleid uit de interviews dat de financiële toegankelijkheid onder (niet westerse) allochtonen wel degelijk een rol speelt. Echter er heerst een taboe op. Ofschoon dit taboe in combinatie met het schaamtegevoel misschien ook wel onder de autochtone jongeren voorkomt, blijkt uit de interviews dat deze kwestie in meerdere mate onder de (niet westerse) allochtonen speelt.

Wat betreft de culturele toegankelijkheid blijkt dat zowel de autochtone als de (niet westerse) allochtone jongeren er veel belang aan hechten. Uit zowel de interviews als de groeps gesprekken blijkt de culturele toegankelijkheid voor de (niet westerse) allochtonen een grotere rol te spelen dan voor de autochtone jongeren. Wanneer bijvoorbeeld gekeken wordt naar de reden van het lidmaatschap van de voetbalvereniging blijkt een “warm welkom” en

het feit dat er geen onderscheid gemaakt wordt tussen autochtoon of allochtoon veel sterker te spelen. Onder de autochtone jongeren spelen of er vrienden of familie lid zijn van de vereniging veel sterker. Ook de ligging van de vereniging speelt onder die groep meer. Onder de (niet westerse) allochtone jongeren speelt dit in mindere mate een rol.

Wanneer gekeken wordt naar hetgeen dit hoofdstuk heeft opgeleverd in termen aanknopingspunten om de achterstand in de georganiseerde sportparticipatie onder niet westerse allochtone jongeren in te lopen blijken er enkele interessante aspecten naar voren te zijn gekomen. Allereerst blijkt de culturele toegankelijkheid onder de (niet westerse) allochtone jongeren sterk te spelen. Een “warm welkom” en het feit dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen autochtoon of allochtoon worden zeer belangrijk gevonden. Ook blijkt de financiële toegankelijkheid in meerdere mate onder (niet westerse) allochtonen te spelen. Echter dit betreft gezien het taboe dat er op rust een zeer gevoelig onderwerp. Wat betreft de fysieke toegankelijkheid blijken de (niet westerse) allochtonen het zeer op prijs te stellen wanneer er rekening gehouden wordt met hun cultuur in termen van cultuur gerelateerde faciliteiten zoals eten en drinken. Tot slot blijkt uit het groepsgesprek in Deventer dat een aantal (niet westerse) allochtonen het zeer op prijs stelde dat er een aantal gesprekken met ze is gevoerd. Het bestuur van RDC begeleidde deze gesprekken met nieuwe (niet westerse) allochtone leden. Hierin werden de verwachtingen vanuit zowel de vereniging als vanuit de (niet westerse) allochtone jongeren uitgesproken. Naar mijn inzicht kan een dergelijk gesprek een zeer goed middel zijn om (niet westerse) allochtonen in meerdere mate binnen een voetbalvereniging en sportverenigingen in het algemeen te betrekken.

In het volgende hoofdstuk zal zowel voor RDC als voor SV Almelo worden ingegaan op de drie typen toegankelijkheid. Per vereniging zal een mate van toegankelijkheid worden vastgesteld.

Deelvraag 3: De toegankelijkheid van SV Almelo en RDC Deventer.

Deze deelvraag zal per voetbalvereniging worden beantwoord. Er zal voor zowel SV Almelo als voor RDC een mate van toegankelijkheid worden bepaald. Centraal bij de bepaling hiervan staan zowel de interviews met de voorzitters, de jeugdvoorzitters, de jeugdtrainers en ook de in de reeds vorige deelvraag besproken groeps gesprekken met de jongeren. De mate van toegankelijkheid zal vervolgens worden gekoppeld aan de in de eerste deelvraag besproken verhouding tussen autochtonen en (niet westerse) allochtonen. De centrale gedachte achter deze deelvraag is dat door middel hiervan kan worden vastgesteld in hoeverre de toegankelijkheid van beide voetbalverenigingen als verklarende variabele gezien kan worden voor de sportparticipatie onder niet westerse allochtone jongeren.

SV Almelo

De fysieke toegankelijkheid

De ligging van SV Almelo is zeer centraal. De vereniging ligt tussen verschillende wijken in. Hiernaast zijn op dezelfde locatie ook twee andere voetbalverenigingen en een korfbalvereniging gevestigd. Ook het stadion van de profclub Heracles Almelo ligt vlak bij. Dit brengt met zich mee dat SV Almelo zeer goed bereikbaar is. Vanuit de wijken Ossenkoppelerhoek en Windmolenbroek lopen verlichte fietspaden naar de vereniging toe. Het enige minpunt is dat wanneer men vanaf de Windmolenbroek komt men onder een tunnel door moet. Een jeugdtrainer geeft aan dat daar wel eens wat jongeren staan die mogelijk bedreigend overkomen. Het feit dat SV Almelo zeer centraal ligt uit zich ook in het feit dat het merendeel van de geïnterviewden en de deelnemers aan het groeps gesprek de fiets als vervoersmiddel gebruiken om naar de vereniging te gaan. Naast de fiets wordt er ook af en toe gebruik gemaakt van de auto en onder de jongeren wordt er af en toe gebruik gemaakt van een scooter. Met het openbaarvervoer is SV Almelo minder goed te bereiken. Het dichtstbijzijnde treinstation is Almelo de Riet. Vanaf daar is het nog een kwartier lopen. Hiernaast ligt de dichtstbijzijnde bushalte op ongeveer acht minuten lopen van de vereniging. Het is wel mogelijk om met het openbaarvervoer SV Almelo te bereiken. De geïnterviewden geven aan dat er slechts sporadisch gebruik wordt gemaakt van het openbaar vervoer om de vereniging te bereiken. SV Almelo houdt op het gebied van de faciliteiten in bepaalde mate rekening met (niet westerse) allochtonen. Er zijn geen gescheiden douches. Wel is er in het assortiment van de kantine rekening gehouden met de cultuur van (niet westerse) allochtonen. Zo zijn er naast varkensvlees bevattende producten ook enkele producten aanwezig die geen varkensvlees bevatten. Echter het gescheiden frituren van varkensvlees bevattende en niet varkensvlees bevattende producten gebeurt niet. Zo worden producten die in beginsel wel vanuit de cultuur van (niet westerse) allochtonen mogen worden gegeten, uiteindelijk toch niet door deze groep gegeten. Wanneer er feesten zijn binnen SV Almelo wordt er op het gebied van eten en drinken wel rekening gehouden met (niet westerse) allochtonen. Hier wordt dan overleg over gepleegd. Soms nemen de (niet westerse) allochtonen ook zelf wat te eten of te drinken mee.

Opmerkelijk is het feit dat zowel uit het groeps gesprek als uit de interviews niet kan worden afgeleid dat (niet westerse) allochtone jongeren binnen SV Almelo bepaalde faciliteiten missen. Hiermee wordt de in de vorige deelvraag getrokken conclusie omtrent de relatief beperkte mate waarin de fysieke toegankelijkheid onder (niet westerse) allochtone jongeren een rol speelt gesteund. Tegelijkertijd blijkt dat zowel het kantine bezoek als het bezoek van feesten onder de (niet westerse) allochtonen binnen SV Almelo een stuk minder is dan onder de autochtonen binnen SV Almelo.

Schematische samenvatting fysieke toegankelijkheid SV Almelo

Indicatoren Fysieke toegankelijkheid	Helemaal niet	Niet	Neutraal	Wel	Volledig
Centrale Ligging (5)					*
Bereikbaar met OV (3)			*		
Aanwezigheid faciliteiten (3)			*		

Voor de hierboven staande tabel geldt dat naarmate er meer sprake is van een indicator, dit een positief effect heeft op fysieke toegankelijkheid.

De financiële toegankelijkheid

De contributie binnen SV Almelo is, vergeleken met de andere Almelse voetbalverenigingen gemiddeld wat hoogte betreft. Voor spelende leden in de leeftijd 12 t/m 15 jaar is die 22,50 per kwartaal. Voor spelende leden in de leeftijd 16 t/m 18 jaar bedraagt deze 28,50 en voor spelende leden vanaf 19 jaar bedraagt deze 35,00 per kwartaal. De jeugdvoorzitter geeft aan dat hij voorzitter is van de federatie van alle voetbalverenigingen van Almelo. Vanuit die positie merkt hij dat de contributies tussen de voetbalverenigingen onderling redelijk zijn afgestemd. Verder wordt er vanuit SV Almelo niet expliciet uitgedragen dat er verwacht wordt dat een ouder in het bezit moet zijn van een auto om mee te rijden met wedstrijden en dergelijke. Wel stelt de club het op prijs: *“Het is geen must, maar wel een pré”*. Hiernaast zijn er ook genoeg mensen binnen de vereniging die geen auto hebben, maar op een andere manier de club een dienst bewijzen door ter compensatie te helpen met schoonmaken of een keer een bardienst te draaien. Voor de verwachting vanuit de club omtrent het wassen van de kleding bestaat geen eenduidigheid. Per team verschilt dit. Er kan een roulatiesysteem in een team zijn waarbij iedereen een keer moet wassen. Hiernaast kan er ook worden afgesproken dat er per wedstrijd een bedrag van ongeveer een euro per teamlid wordt afgestaan, zodat het wassen centraal gebeurt. Wat betreft de hoogte van de kosten van andere verwachtingen vanuit de club is het lastig om daar een eenduidige uitspraak over te doen. Voor de jongeren worden er elk jaar een aantal activiteiten georganiseerd die kosten met zich meebrengen. Ook wordt er per team jaarlijks een weekendje weggegaan. Hiernaast geeft de jeugdtrainer aan dat er na elke wedstrijd even wat wordt gedronken in de kantine. Zijn schatting is dat de kosten, los van de contributie, ongeveer honderd euro per jaar bedragen. Deelname aan die activiteiten is echter niet verplicht en er bestaat een mogelijkheid tot wekelijks sparen zodat niet in één keer een heel geld bedrag moet worden betaald.

SV Almelo kent een regeling via de Stadsbank van de gemeente Almelo voor mensen met een smalle beurs. Binnen SV Almelo is er een aantal mensen dat daar gebruik van maakt. De mensen die hier gebruik van maken zijn niet voornamelijk (niet westerse) allochtone jongeren. Wel geven zowel de voorzitter als de jeugdvoorzitter aan dat het een zeer gevoelig onderwerp betreft. Hetgeen zij ervaren is dat in de praktijk er bijna niemand voor uit durft te komen dat hij of zij geen geld heeft om de contributie te betalen. Vast staat dat leden met een smalle beurs binnen SV Almelo niet worden geweerd.

Schematische samenvatting van de financiële toegankelijkheid van SV Almelo

Indicatoren Financiële toegankelijkheid	Helemaal niet	Niet	Neutraal	Wel	Volledig
Hoge Contributie (3)			*		
Bezit auto verwacht (3)			*		
Wassen kleding verwacht (2,5)			*	*	
kosten t.g.v. andere verwachtingen (2)				*	

Voor de hierboven staande tabel geldt dat naarmate er meer sprake is van een indicator, dit een negatief effect heeft op de financiële toegankelijkheid.

De culturele toegankelijkheid

Binnen SV Almelo heerst een hechte clubcultuur die voornamelijk bestaat uit mensen afkomstig uit de arbeidersklasse. Binnen SV Almelo is er een hechte groep die het clubleven vormt. Deze hechte groep komt elke zondag, ook als er niet wordt gevoetbald, bij elkaar in de kantine. *“Dat is gewoon een vaste groep, als er iemand niet is, gaat het van goh is die ziek?”*. Binnen die vaste groep bevinden zich vrijwel geen (niet westerse) allochtonen. Op de vraag of (niet westerse) allochtonen zich thuis voelen wordt zowel in het groepsgesprek als in de interviews aangegeven dat dit het geval is. Uit de interviews blijkt dat er inderdaad een aantal (niet westerse) allochtonen is dat zich thuis voelt binnen SV Almelo. Hier tegenover staat het beeld dat geschetst wordt waaruit blijkt dat het merendeel van de (niet westerse) allochtonen binnen SV Almelo zich slechts tot op bepaalde hoogte thuis voelt. Op het gebied van vrijwilligerswerk en betrokkenheid blijkt dat dit met name voor de groep (niet westerse) allochtonen binnen SV Almelo minder is. Ook blijken (niet westerse) allochtonen over het algemeen sneller van voetbalvereniging te wisselen. Verder blijkt dat zowel het kantine bezoek als het bezoek van feesten onder de (niet westerse) allochtone jongeren binnen SV Almelo een stuk minder is dan onder de autochtone jongeren. Ter illustratie hiervan antwoordt een jeugdtrainer heel typerend op de vraag of (niet westerse) allochtone zich thuis voelen binnen SV Almelo. *“Ja, in die zin, zoals ik dat ken van hun. Zij zullen nooit de laatste zijn die de kantinedeur dicht doet.”* Over het feit dat de (niet westerse) allochtonen zich thuis voelen binnen de club zijn de mening eenduidig. Echter over wat er onder “je ergens thuis voelen” verstaan wordt niet. Duidelijk is dat er een groep (niet westerse) allochtonen is die zich op een andere manier thuis voelt, dan de vaste hechte groep binnen SV Almelo die voornamelijk uit autochtonen bestaat. Vastgesteld kan worden dat er binnen SV Almelo sprake is van een dominante cultuur die wordt beheerst door een met name autochtone groep leden die ten opzichte van de niet westerse allochtone leden in een hogere mate betrokken zijn bij de vereniging. Vanuit deze groep bestaat een enigszins kritisch conservatieve kijk op veranderingen: *“Men zegt van, zo willen we het houden”*.

Wat betreft discriminatie kan gesteld worden dat dit binnen SV Almelo slechts in beperkte mate plaats vindt. Zowel de jongeren als de geïnterviewden geven aan dat er over het algemeen geen kwade opzet is. Zoals reeds bij de vorige deelvraag is vastgesteld is de scheidslijn tussen het maken van een grapje en discriminatie dun. Ook bestaat er soms een verschil van mening tussen de vereniging en (niet westerse) allochtonen over de vraag of er sprake is van discriminatie. De gevallen dat er zeer duidelijk sprake is van discriminatie zijn op één hand te tellen.

Op het gebied van de mondelinge communicatie draagt SV Almelo het beleid uit dat de voertaal Nederlands behoort te zijn. De praktijk is dat dit op een enkele uitzondering na ook gebeurt. Eenduidigheid over hoe SV Almelo omgaat met gevallen waarin (niet westerse) allochtone jongeren onderling in hun moedertaal met elkaar praten is er niet. Zo stelt de voorzitter dat hij het prima vindt wanneer er een groepje Turkse jongens onderling Turks praat. Een jeugdtrainer stelt echter dat mensen zich vervelend kunnen gaan voelen als er een groepje Molukse jongens in een hoekje onderling Moluks staat te praten. Tegelijkertijd stelt dezelfde jeugdtrainer dat het tijdens een wedstrijd, wanneer een groepje Turken een plannetje heeft, het wel is toegestaan, omdat de tegenstander ze dan niet kan verstaan. Er wordt vanuit SV Almelo wel corrigerend opgetreden als er binnen het clubgebouw een groepje (niet westerse) allochtonen in bijvoorbeeld het Turks of Marokkaans met elkaar communiceert. De informatie over SV Almelo is louter in het Nederlands beschikbaar. *“We hebben wel eens een keer een brief in het Turks laten vertalen, maar dat doen we niet meer, omdat de ouders hier allemaal wel in Nederland zijn opgeleid”*. Wel worden er enkele gevallen genoemd van miscommunicatie doordat de ouders van een kind de Nederlandse taal niet goed beheersten.

Schematische samenvatting Culturele toegankelijkheid SV Almelo

Indicatoren Culturele toegankelijkheid	Helemaal niet	niet	Neutraal	Wel	volledig
Dominante Cultuur (2)				*	
Discriminatie (2,5)			*	*	
Communicatie in meerdere talen (2,5)		*	*		
Informatie in meerdere talen (1)	*				

Voor de hierboven staande tabel geldt dat naarmate er meer sprake is van de indicatoren dominante cultuur en discriminatie, dit een negatief effect heeft op de culturele toegankelijkheid. Voor de overige twee indicatoren geldt dat naarmate er meer sprake van is, dit een positief effect heeft op de culturele toegankelijkheid.

Conclusie Toegankelijkheid SV Almelo

In deze conclusie zal een uitspraak worden gedaan over de toegankelijkheid van SV Almelo. Wat betreft de fysieke toegankelijkheid van SV Almelo kan gesteld worden dat deze hoog is. De ligging die zeer centraal is speelt hierbij een belangrijke rol. De financiële toegankelijkheid kan noch als hoog noch als laag worden gekarakteriseerd. De contributie is gemiddeld en het bezit van een auto is geen vereiste. Het wassen van kleding wordt wel enigszins verwacht, maar de regeling verschilt per team. Wel zijn er kosten ten gevolge van andere verwachtingen vanuit de club. Een jeugdtrainer schat deze op honderd euro per jaar. De culturele toegankelijkheid binnen SV Almelo is laag. Binnen SV Almelo heerst een dominante clubcultuur die met name bestaat uit een autochtone groep mensen. Deze groep domineert op het gebied van vrijwilligerswerk, betrokkenheid en kantinebezoek. De (niet westerse) allochtonen binnen SV Almelo maken geen tot in beperkte mate deel uit van die cultuur. Hiernaast is er in beperkte mate sprake van discriminatie. Wat betreft de communicatie in andere talen dan de Nederlandse kan gesteld worden dat dit in beginsel niet als wenselijk wordt gezien. Echter de praktijk is dat het regelmatig wel gebeurt. Ofschoon er ooit een brief in het Turks is vertaald is de informatie over SV Almelo louter in het Nederlands beschikbaar. Nu de drie typen toegankelijkheid zijn beoordeeld luidt de conclusie dat de algehele toegankelijkheid van SV Almelo noch als hoog noch als laag valt te typeren. De fysieke toegankelijkheid is het hoogst, de financiële toegankelijkheid is gemiddeld en de culturele toegankelijkheid is het laagst.

Schematische weergave toegankelijkheid SV Almelo

Type toegankelijkheid	Helemaal niet	Niet	Neutraal	Wel	volledig
Fysiek Toegankelijk (3,66)			*	*	
Financieel Toegankelijk (2,625)		*	**		
Cultureel Toegankelijk (2)		*			
Eind oordeel toegankelijkheid (2,76)			*		

RDC Deventer

De fysieke toegankelijkheid

De ligging van RDC is niet zeer centraal. De vereniging ligt aan de rand van de wijk Borgele. Ofschoon er wel een goede weg naar toe loopt is de vereniging niet goed zichtbaar, omdat de locatie verscholen achter in de wijk is. Ook is de bewegwijzering die de locatie van RDC aangeeft niet goed. De vereniging is met het openbaarvervoer minder goed te bereiken. Er stopt een bus op ongeveer 700 meter van RDC. Er zijn weinig mensen die hier gebruik van maken. Het feit dat RDC op een enigszins afgelegen locatie is gehuisvest blijkt uit het vervoersmiddel waarvan men gebruik maakt als men naar de vereniging gaat. De jongeren maken voornamelijk gebruik van de fiets. Echter senioren komen vaker met de auto, omdat zij verder weg wonen. Op het gebied van de faciliteiten houdt RDC in bepaalde mate rekening met de cultuur van (niet westerse) allochtonen. Er zijn geen gescheiden douches en de voorzitter van RDC geeft aan dat ze dat binnen de vereniging ook niet wenselijk vinden. Hij stelt over (niet westerse) allochtonen binnen RDC: *“Ik vind het belangrijk dat ze douchen en meedoen aan het kleedkamerproces, want dat is belangrijk bij voetbal”*. In het assortiment van de kantine van RDC is wel rekening gehouden met de cultuur van (niet westerse) allochtonen. In de kantine zijn niet varkensvlees bevattende producten verkrijgbaar zoals Kipkorn. Echter zo stelt de voorzitter: *“We hebben geen halal kroketten”*. Bij jeugdtoernooien wordt er altijd wel rekening mee gehouden. *“Dan wordt er gezorgd voor patat met visstick of kaassoufflé in plaats van patat met frikadel”*. Verder zijn er binnen RDC geen faciliteiten specifiek voor (niet westerse) allochtonen.

Schematische samenvatting fysieke toegankelijkheid RDC

Indicatoren	Helemaal niet	Niet	Neutraal	Wel	Volledig
Fysieke toegankelijkheid					
Centrale Ligging (3)			*		
Bereikbaar met OV (3)			*		
Aanwezigheid faciliteiten (3)			*		

Voor de hierboven staande tabel geldt dat naarmate er meer sprake is van een indicator, dit een positief effect heeft op de fysieke toegankelijkheid.

De financiële toegankelijkheid

De contributie van RDC is voor de pupillen en voor de junioren gemiddeld. Voor pupillen bedraagt de contributie 90 euro per jaar en voor junioren 102 euro per jaar. De contributie voor senioren is wat aan de hoge kant. Voor de senioren bedraagt de contributie 180 euro per jaar. Vanuit de vereniging wordt het meerijden met de auto naar onder andere wedstrijden en dergelijke wel verwacht, maar niet verplicht. *“We dragen het niet specifiek uit”*.

Wat betreft het wassen van de kleding binnen RDC is er een roulatiesysteem dat per team functioneert waarbij iedereen een keer aan de beurt is. Echter soms gebeurt het wassen centraal bij één persoon die dan gedurende het hele seizoen voor een team de was voor zijn of

haar rekening neemt. In principe is de verwachting wel dat de kleding door een lid of zijn ouders gewassen wordt. Wat betreft de hoogte van de kosten van andere verwachtingen binnen RDC kan gesteld worden dat deze per team variëren. Aan activiteiten binnen RDC zoals het jeugdkamp, sinterklaas en eieren zoeken zijn verder geen kosten verbonden. Om mensen met een smalle beurs te ondersteunen in het bekostigen van het lidmaatschap en daaraan verwante kosten zijn er binnen de gemeente Deventer twee regelingen. Stichting Leergeld is er voor kinderen tot en met achttien jaar. Voor jongeren van achttien jaar en ouder is er het project Rechttop. Verder is het van belang te benoemen dat de selectie spelers binnen RDC geen contributie hoeven te betalen. Tijdens het groepsgesprek geeft een jongen aan wanneer het gaat over de kosten: *“Je zit nu met een groep van de selectie, wij krijgen wat dat betreft alles”*.

Schematische samenvatting van de financiële toegankelijkheid van RDC

Indicatoren Financiële Toegankelijkheid	Helemaal niet	Niet	Neutraal	Wel	Volledig
Hoge Contributie (2,5)			*	*	
Bezit auto verwacht (2,5)			*	*	
Wassen kleding verwacht (2)				*	
kosten t.g.v. andere verwachtingen (3)			*		

Voor de hierboven staande tabel geldt dat naarmate er meer sprake is van een indicator, dit een negatief effect heeft op de financiële toegankelijkheid.

De culturele toegankelijkheid

De cultuur binnen RDC valt noch als een volkse noch als een elitaire cultuur te typeren. De voorzitter stelt: *“Het is niet een Frans Bauer cultuur en het is ook geen elitaire cultuur”*. Aan de beginjaren van de fusie trok de club een aantal leden uit een wat lager sociaal milieu aan. *“Die zijn na een paar jaar ook weer weggegaan, dat heeft de cultuur verbeterd”*. Verder wordt de cultuur binnen RDC overwegend door autochtonen beheerst. De feesten en activiteiten die worden georganiseerd zijn voornamelijk op die groep afgestemd. Er wordt wel onderscheid gemaakt tussen de cultuur binnen de seniorenafdeling en binnen de jeugdafdeling. Binnen de seniorenafdeling zijn er relatief minder (niet westerse) allochtonen dan in de jeugd. Daar heerst dan ook een overwegend autochtone cultuur. Wat de omgang tussen autochtonen en allochtonen betreft zijn er binnen de seniorenafdeling geen problemen. De jeugdafdeling heeft een groter aantal (niet westerse) allochtonen. Tijdens de interviews blijkt dat de (niet westerse) allochtone jongeren zich thuis voelen binnen de club. De jeugdvoorzitter stelt: *Ik denk dat het zo werkt, als je je niet thuis voelt ga je weg”*. Ook de voorzitter denkt dat de (niet westerse) allochtonen zich thuis voelen binnen de club. *“Er zijn onlangs weer wat Turkse jongens bijgekomen, die zijn met name gekomen omdat er bij ons een paar Turkse jongens zaten die het bij ons prettig vonden”*. Echter wat ook blijkt is dat de (niet westerse)

allochtonen binnen RDC op het gebied van vrijwilligerswerk en betrokkenheid beduidend lager scoren dan de autochtonen binnen de vereniging. *“Er zijn niet veel allochtonen vrijwilliger”*. Ook blijkt een team in de jeugdafdeling wat voornamelijk uit (niet westerse) allochtonen bestaat op gebied van mentaliteit en betrokkenheid van ouders minder goed te draaien. Op het gebied van de cultuur speelt nog een aspect mee. Zoals bij de eerste deelvraag reeds is vermeld is RDC ontstaan uit een fusie tussen Roda en Daventria. Binnen RDC is er een aantal mensen dat nog sterk Roda of sterk Daventria georiënteerd is. *“Dat speelt denk ik nog veel sterker dan allochtoon en autochtoon”*. Wat betreft discriminatie blijkt uit zowel de groepsgesprekken als de interviews dat daar binnen RDC vrijwel geen sprake van is. Op het gebied van de mondelinge communicatie draagt RDC uit dat er Nederlands gesproken dient te worden. De praktijk is echter dat ouders en kinderen in de wandelgangen onderling nog wel eens in hun moedertaal met elkaar communiceren. De informatie over de club is in geen andere taal beschikbaar dan de Nederlandse.

Schematische samenvatting Culturele toegankelijkheid RDC

Indicatoren Culturele toegankelijkheid	Helemaal niet	Niet	Neutraal	Wel	volledig
Dominante Cultuur (4)		*			
Discriminatie (4)		*			
Communicatie in meerdere talen (2,5)		*	*		
Informatie in meerdere talen (1)	*				

Voor de hierboven staande tabel geldt dat naarmate er meer sprake is van de indicatoren dominante cultuur en discriminatie, dit een negatief effect heeft op de culturele toegankelijkheid. Voor de overige twee indicatoren geldt dat naarmate er meer sprake van is, dit een positief effect heeft op de culturele toegankelijkheid.

Conclusie toegankelijkheid RDC Deventer

In deze conclusie zal een uitspraak worden gedaan over de toegankelijkheid van RDC Deventer. Wat betreft de fysieke toegankelijkheid van RDC kan gesteld worden dat deze neutraal is. De ligging van RDC is niet centraal, maar enigszins afgelegen. De bereikbaarheid met het openbaar vervoer en de aanwezigheid van faciliteiten zijn neutraal. De financiële toegankelijkheid van RDC is neutraal tot laag. De contributie voor junioren is gemiddeld. Echter de senioren betalen een hoge contributie. Hiernaast wordt het bezit van een auto niet verwacht, maar wordt er wel verwacht dat een lid of zijn ouders kleding wassen. De kosten ten gevolge van andere verwachtingen vanuit de vereniging zijn beperkt, aangezien de meeste activiteiten voor de jeugd gratis zijn. De culturele toegankelijkheid binnen RDC is neutraal. Van een dominante cultuur binnen RDC is geen sprake. Uit de interviews blijkt dat discriminatie binnen RDC niet voorkomt. Binnen RDC wordt er over het algemeen in het Nederlands gecommuniceerd. Hiernaast is de informatie over RDC alleen in het Nederlands

beschikbaar. Nu de drie typen toegankelijkheid zijn beoordeeld luidt de conclusie dat de algehele toegankelijkheid van RDC neutraal is. De fysieke en de culturele toegankelijkheid zijn het hoogst, de financiële toegankelijkheid is gemiddeld.

Schematische weergave toegankelijkheid RDC

Type toegankelijkheid	Helemaal niet	Niet	neutraal	Wel	volledig
Fysiek Toegankelijk (3)			*		
Financieel Toegankelijk (2,5)		*	*		
Cultureel Toegankelijk (2,9)			*		
Eind oordeel toegankelijkheid (2,8)			*		

Conclusie

Nu voor beide voetbalverenigingen een mate van toegankelijkheid is vastgesteld kan gekeken worden of de voetbalvereniging die het meest toegankelijk is ook daadwerkelijk een relatief groter aantal jonge (niet westerse) allochtone leden heeft. Beide voetbalverenigingen hebben een nagenoeg zelfde mate van toegankelijkheid. Wanneer gekeken wordt naar het relatieve aantal (niet westerse) allochtone jongeren blijkt dat SV Almelo een iets groter aandeel (niet westerse) allochtone jongere leden heeft dan RDC. Het relatieve aantal (niet westerse) allochtonen binnen SV Almelo in de leeftijdscategorie 12 t/m 25 jaar bedraagt 28%. Bij RDC bedraagt het relatieve aantal 23%. Hiermee kan de vraag of een sportvereniging naarmate die meer toegankelijk is ook een relatief groter aantal (niet westerse) allochtone leden heeft, voor deze bacheloropdracht noch bevestigend noch ontkennend worden beantwoord. Ofschoon SV Almelo een groter percentage (niet westerse) allochtone jonge leden heeft, blijkt deze voetbalvereniging een vergelijkbare mate van toegankelijkheid te hebben met die van RDC.

Verder is het goed om de bij de eerste deelvraag besproken wijkcontext nog eens te noemen en de verschillen tussen SV Almelo en RDC per type toegankelijkheid te bekijken. Ofschoon SV Almelo een relatief groter aantal (niet westerse) allochtonen leden heeft dan RDC, ligt het percentage (niet westerse) allochtonen in de twee wijken waaruit het merendeel van de leden van SV Almelo afkomstig is ook beduidend hoger dan bij RDC. Wanneer naar de wijkcontext gekeken wordt kan gesteld worden dat RDC ten opzichte van SV Almelo een veelvoud heeft van het relatieve aantal (niet westerse) allochtonen dat zich in de wijk bevindt. SV Almelo heeft, hoewel hier geen harde uitspraak over gedaan kan worden, een redelijke afspiegeling van het relatieve aantal (niet westerse) allochtonen dat zich in de twee wijken bevindt. Een verklaring voor het feit dat RDC vanuit de wijk bezien een veelvoud heeft van het relatieve aantal (niet westerse) allochtonen en SV Almelo niet, kan wellicht gevonden worden in de onderlinge verschillen per type toegankelijkheid en de mate waarin de verschillende typen van toegankelijkheid onder de verschillende groepen jongeren spelen.

Wat betreft de fysieke toegankelijkheid is vastgesteld dat deze onder de autochtone jongeren meer speelt dan onder (niet westerse) allochtone jongeren. Hierin kan dan ook geen verklaring worden gevonden voor het verschil tussen RDC en SV Almelo. De financiële toegankelijkheid bleek een iets grotere rol te spelen onder de (niet westerse) allochtone jongeren. Echter harde uitspraken kunnen hier gezien de ambivalentie tussen enerzijds de

inzichten uit de groepsgesprekken en anderzijds de informatie uit de interviews niet over gedaan worden. De culturele toegankelijkheid speelt echter wel een grote rol bij de keuze tot georganiseerde sportdeelname onder de jongeren. Wanneer we kijken naar de culturele toegankelijkheid van zowel RDC als SV Almelo blijkt RDC een hogere mate van culturele toegankelijkheid te hebben. Binnen RDC is zowel in mindere mate sprake van een dominante cultuur als van discriminatie vergeleken met SV Almelo. De verklaring hiervoor ligt hem naar mijn inzicht onder andere in de fusie. De vereniging bestaat slechts acht jaar. Hierdoor is er in mindere mate sprake van overheersende clubcultuur, die voor (niet westerse) allochtone jongeren als belemmering kan worden ervaren om lid te worden van RDC. Ofschoon het niet met zekerheid is vaststellen is denk ik dat de hogere culturele toegankelijkheid van RDC er de reden van is dat die vereniging, gezien de wijkcontext, een relatief groot aantal (niet westerse) allochtone jongeren als lid heeft.

§ 5 Conclusie

§ 5.1 Beantwoording probleemstelling

Om de centrale probleemstelling te beantwoorden zal per type toegankelijkheid worden ingegaan op (on)mogelijkheden die naar aanleiding van dit onderzoek naar voren zijn gekomen om de georganiseerde sportparticipatie onder jonge (niet westerse) allochtonen te verhogen.

Wat betreft de fysieke toegankelijkheid kan er vanuit een sportorganisatie in bepaalde mate wat gedaan worden. Onder de (niet westerse) allochtone jongeren blijkt dat ze het op prijs stellen wanneer er rekening met hun cultuur wordt gehouden met name op het gebied van eten en drinken. Wat betreft de ligging of de bereikbaarheid van een sportvereniging blijkt dat de mate waarin dit de georganiseerde sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren beïnvloedt slechts beperkt is. Wat betreft de financiële toegankelijkheid blijkt dat deze wel degelijk een rol speelt bij de georganiseerde sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren. Echter de kosten blijken een zeer gevoelig onderwerp. Onder de (niet westerse) allochtonen blijkt er een taboe op te rusten. Het onderwerp ligt gevoelig gezien het schaamtegevoel wat leeft onder de (niet westerse) allochtone jongeren. Uit de interviews blijkt dit schaamtegevoel sterker onder de (niet westerse) allochtone jongeren te spelen dan onder de autochtone jongeren. Dit maakt het ook lastig om door middel van het verhogen van de financiële toegankelijkheid de georganiseerde sportparticipatie van (niet westerse) allochtonen te verhogen. Ofschoon er binnen zowel SV Almelo als RDC financiële tegemoetkomingregelingen zijn worden deze niet voldoende benut door deze groep. Een eenduidig beeld is van de financiële toegankelijkheid en de rol die deze speelt in de sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren niet ontstaan. Hier zien we een bevestiging van hetgeen reeds in het theoretisch kader is vastgesteld. Namelijk dat er een tegenstrijdigheid in de theorie viel te bespeuren. Een dergelijke tegenstrijdigheid blijkt er ook in de empirie te zijn.

Wat betreft de culturele toegankelijkheid blijkt deze onder (niet westerse) allochtonen zeer sterk te spelen. Hier liggen dan ook mogelijkheden om, met betrekking tot het verhogen van de georganiseerde sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren, een slag te slaan. Uit dit onderzoek komt naar voren dat er binnen beide voetbalverenigingen een harde kern van overwegend autochtone leden is die domineert op het gebied van onder andere betrokkenheid, vrijwilligerswerk en kantine bezoek. Vanuit deze harde kern wordt overwegend met een kritisch conservatieve blik gekeken naar veranderingen, waaronder de groei van het aantal (niet westerse) allochtone leden. Bij SV Almelo is daar in meerdere mate sprake van dan bij RDC. Ook blijkt bij beide voetbalverenigingen dat de (niet westerse) allochtonen over het algemeen in mindere mate betrokken zijn, vrijwilligerswerk uitvoeren en de kantine bezoeken. De oorzaak hiervan blijkt hem voor enkele (niet westerse) allochtonen te liggen in het feit dat ze een andere gezelligheidsbeleving hebben dan autochtonen. Ook blijkt er een bepaalde mate van onbegrip te zijn vanuit de autochtone leden naar de (niet westerse) allochtone leden toe. Onbekend maakt binnen beide voetbalverenigingen in zekere zin onbemind. Hiernaast speelt ook mee er binnen de twee voetbalverenigingen geen beleid is dat specifiek op (niet westerse) allochtonen is gericht. Verder blijkt uit de interviews dat beide voetbalverenigingen een bepaalde mate van assertiviteit verwachten vanuit de (niet westerse) allochtone leden wanneer ze bepaalde wensen hebben. Duidelijk is geworden dat, wanneer je als (niet westerse) allochtone jongere goed wilt functioneren in een Nederlandse sportvereniging en daarbij je culturele principes niet volledig los wilt laten, je stevig in je schoenen moet staan. Uit dit onderzoek is het inzicht verkregen dat wanneer men de culturele

toegankelijkheid van een sportvereniging voor (niet westerse) allochtone jongeren wil vergroten, er vanuit de sportverenigingen een significante verandering plaats moet vinden. Een eerste stap die gezet zal moeten het worden is het expliciet formuleren van beleid dat specifiek gericht is op (niet westerse) allochtone jongeren. Hierin zal duidelijk moeten worden gemaakt hoe een sportvereniging met deze groep om zal gaan en welke verwachtingen ze hebben. Ofschoon het beleidsmatig “geen onderscheid maken tussen autochtoon en allochtoon” sympathiek overkomt, blijkt dit in bepaalde mate een averechts effect te hebben. Een essentieel onderdeel van het zojuist genoemde beleid zal zich moeten richten op de dialoog in de meest brede zin van het woord. Uit de groeps gesprekken bleek eens te meer hoe zeer een welkomstgesprek tussen het kader en de (niet westerse) allochtonen zijn vruchten afwerpt. Ook zal er gestuurd moeten worden op het laten plaatsvinden van groeps gesprekken tussen autochtone en (niet westerse) allochtone leden. Hieruit zal vanuit beide groepen meer begrip getoond worden voor de onderlinge verschillen. Van een dominante cultuur en discriminatie binnen een sportvereniging zal dan in mindere mate sprake zijn. Hierdoor zal de drempel voor (niet westerse) allochtone jongeren om lid te worden van sportvereniging verlaagd worden. Het beleid waarin de dialoog centraal staat zal leiden tot een situatie waarin autochtonen en (niet westerse) allochtonen binnen een verenigingsverband sporten zonder daarbij het belang van de persoonlijke identiteit te verliezen. Dit zal in termen van sociaal kapitaal en veralgemeend vertrouwen een positief effect hebben. Dit beleid heeft Putnam in een reeds eerder aangehaald citaat pakkend omschreven: *“It is my hypothesis that a society will more easily reap the benefits of immigration, and overcome the challenges, if immigration policy focuses on the reconstruction of ethnic identities, reducing their social salience without eliminating their personal importance”*.

Ofschoon het lastig is een eenduidig antwoord te geven op de vraag: “In hoeverre het toegankelijker maken van sportorganisaties kan bijdragen aan het verhogen van de georganiseerde sportparticipatie van jonge niet westerse allochtonen”, kan gesteld worden dat er wel degelijk mogelijkheden liggen. Vanuit de toegankelijkheid bij de twee centraal staande voetbalverenigingen zijn er wel degelijk verbeteringen mogelijk waarvan naar aanleiding van dit onderzoek verwacht mag worden dat deze de verhoging van de georganiseerde sportdeelname van (niet westerse) allochtonen zullen stimuleren. Essentieel is hiervoor een significante verandering in de houding van sportverenigingen ten opzichte van (niet westerse) allochtone leden.

§ 5.2 Discussie

Drie onderwerpen behoeven naar aanleiding van dit onderzoek enige discussie. Allereerst de rol die de toegankelijkheid van een sportvereniging speelt in de sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren. Ofschoon de toegankelijkheid van een sportvereniging centraal heeft gestaan gedurende het onderzoek, betreft het slechts één factor in een geheel aan complexe factoren. In de interviews en groeps gesprekken blijkt dat de ouders van (niet westerse) allochtone jongeren ook een belangrijke rol spelen. Hiernaast blijken familie en vrienden ook een rol te spelen in het feit of (niet westerse) allochtone jongeren gaan sporten of niet. Ook geven de (niet westerse) allochtone jongeren aan dat de persoonlijkheid mede bepaalt of je gaat sporten of niet. Ofschoon de zojuist genoemde factoren niet uitputtend zijn brengt dit wel het inzicht dat de toegankelijkheid van sportorganisaties slechts één factor is die een rol speelt in de georganiseerde sportparticipatie van (niet westerse) allochtonen.

Een ander discussiepunt betreft de visie op enerzijds algemene sportverenigingen en anderzijds etnische sportverenigingen. Binnen etnische sportverenigingen sporten mensen met dezelfde etnische achtergrond met elkaar. Binnen algemene sportvereniging sporten mensen met een verschillende achtergrond met elkaar. Vanuit de literatuur van Putnam kan beredeneerd worden dat binnen een etnische sportvereniging in mindere mate ontmoetingen plaatsvinden tussen mensen die van elkaar verschillen. Hiermee creëert een etnische sportvereniging in mindere mate het overbruggende sociale kapitaal wat zorgt voor een veralgemeend vertrouwen tussen mensen die op een belangrijk aspect van elkaar verschillen. Een etnische sportvereniging zorgt meer voor *bonding* sociaal kapitaal en minder voor *bridging* sociaal kapitaal. Binnen een algemene sportvereniging vindt in meerdere mate de ontmoeting plaats tussen mensen die op een belangrijk aspect van elkaar verschillen. Een algemene sportvereniging zorgt in meerdere mate voor *bridging* en minder voor *bonding* sociaal kapitaal. Vanuit de theorie van Putnam zal een algemene sportvereniging een hogere bijdrage leveren aan de integratie van mensen met een andere etnische afkomst dan een etnische sportvereniging. Echter over dit aspect valt enige discussie te bespeuren. Zo wordt een etnische vereniging waar voornamelijk bonding sociaal kapitaal gecreëerd wordt ook als middel gezien om tot *bridging* sociaal kapitaal te komen. Vanuit het onderlinge zelfvertrouwen dat binnen een dergelijke etnische sportvereniging tot stand komt is men in staat de stap te zetten naar een algemene vereniging waar vervolgens de ontmoeting plaats vindt tussen mensen die op een belangrijk aspect van elkaar verschillen. Deze ogenschijnlijke paradox laat goed zien dat de werkelijkheid waarin wij leven weerbarstig is en zich moeilijk in een enkele theorie laat uitdrukken.

Een laatste punt van discussie wat niet ongenoemd mag blijven betreft het feit dat van het probleem van de participatieachterstand binnen de twee voetbalvereniging in dit onderzoek geen sprake is. Beide voetbalverenigingen hebben een ledenbestand wat voor een relatief groot gedeelte uit niet westerse allochtonen bestaat. De reden hiervan hem ligt hem in het doorslaggevende selectiecriteria dat voor beide voetbalverenigingen gehanteerd is. Namelijk dat het ledenbestand voor een deel uit niet westerse allochtonen diende te bestaan. Dit heeft ten gevolg gehad dat van het feitelijke probleem binnen beide verenigingen geen sprake was. Echter ten gevolge van de aanwezigheid van niet westerse allochtone jongeren binnen de verenigingen is het wel mogelijk geweest om relevante data over ze te verzamelen in het groeps gesprek. Ook tijdens de interviews is veel data over de (niet westerse) allochtone jongeren verzameld. Ofschoon van het feitelijke probleem geen sprake is binnen beide voetbalverenigingen, is het relatief grote aantal niet westerse allochtonen binnen beide voetbalverenigingen de kwaliteit van de data wel ten goede gekomen.

§ 5.3 Aanbevelingen

Dit onderzoek heeft, om vanuit de toegankelijkheid van sportorganisaties bij te dragen aan het verhogen van de georganiseerde sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren, de volgende aanbevelingen opgeleverd:

1. Stimuleer sportverenigingen een actieve houding in te nemen bij het omgaan en opnemen van (niet westerse) allochtonen binnen de sportvereniging.

2. Stimuleer en ondersteun sportverenigingen bij het formuleren van beleid dat specifiek gericht is op het omgaan en opnemen van (niet westerse) allochtonen.

3. Stimuleer en ondersteun sportverenigingen bij het organiseren van gesprekken tussen de vereniging en (niet westerse) allochtonen.

4. Stimuleer groepsgesprekken binnen een sportvereniging tussen autochtone en (niet westerse) allochtone leden.

5. Bovenstaande punten kunnen bereikt worden door vanuit Variya projecten op te zetten waarin sportverenigingen worden benaderd om een actieve houding in te nemen bij het omgaan en opnemen van (niet westerse) allochtone jongeren binnen de sportvereniging door onder andere het organiseren van gesprekken en het formuleren van beleid.

De aanbeveling richten zich vooral op de sportvereniging zelf. Dit komt, omdat tijdens dit onderzoek bij mij het beeld is ontstaan dat daar het feitelijke probleem ligt en dat daar ook de oplossing ligt. Een sportvereniging als belangrijk onderdeel van de civil society waarin burgers met een verschillende afkomst elkaar treffen en vertrouwensbanden opbouwen. Naar mijn inzicht zal het beleid zich vooral op de sportvereniging moeten richten, omdat daar de feitelijke ontmoeting en tevens de opbouw van sociaal kapitaal, zowel bonding als bridging, plaatsvindt. Ofschoon ik er van overtuigd ben dat de hier bovenstaande aanbevelingen in bepaalde mate bijdragen aan het verhogen van de georganiseerde sportparticipatie van (niet westerse) allochtone jongeren is het lastig te zeggen in hoeverre deze aanbevelingen daar aan bijdragen. Het is in ieder geval een poging om de integratie van (niet westerse) allochtonen in de Nederlandse samenleving te bevorderen en daarbij ook een poging om de vorming van een nieuwe overkoepelende identiteit die het persoonlijk belang niet uit het oog verliest te stimuleren.

Literatuurlijst

- Babbie, E. *The Practice Of Social Research* (2007) Thomson Higher Education, Belmont, USA.
- Breakwell, M. Hammond, S. Fife-Schaw, C. (2000) *Research Methods in Psychology*. SAGE Publications, London.
- Elhorst, J. & Esslimani, H. (2008) *Wijkboek Ossenkoppelerhoek*. Gemeente Almelo: Afdeling Bestuursondersteuning en Control. Team Onderzoek en Statistiek, Almelo.
- Elhorst, J. & Esslimani, H. (2008) *Wijkboek Windmolenbroek*. Gemeente Almelo: Afdeling Bestuursondersteuning en Control. Team Onderzoek en Statistiek, Almelo.
- Elling, A. & Claringbould, I. (2005) Mechanisms of Inclusion and Exclusion in the Dutch Sports Landscape: Who Can and Wants to Belong? *Sociology of Sport Journal*, 22, 498-515
- Meulen, R. van der (2007) *Brug over woelig water: Lidmaatschap van sportverenigingen vriendschappen, kenniskringen en veralgemeend vertrouwen*, Nijmegen.
- Ministerie VROM Integratie Nota 2007-2011 *Zorg dat je er bij hoort* (2007)
- Ossewaarde, R. (2006) *Maatschappelijke Organisaties: Een Sociologische Inleiding* Amsterdam: Boom.
- Putnam, R. (1995) Bowling Alone: America's declining social capital. *Journal of Democracy*, 6 (1), 65-78.
- Putnam, R.D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster.
- Putnam, R. (2007) *E Pluribus Unum: Diversity and Community in the Twenty-first Century The 2006 Johan Skytte Prize Lecture*. *Scandinavian Political Studies*, Vol. 30 – No. 2.
- SCP (2009) *Kunnen alle kinderen meedoen? Onderzoek naar maatschappelijke participatie van arme kinderen*. Den Haag: SCP.
- SCP/W.J.H. Mulier Instituut (2008) *Rapportage Sport 2008*, Den Haag: SCP.
- Seippel, Ø. (2006) *Sport and Social Capital*. *Acta Sociologica*, Oslo, Norway.
- Variya *Maatschappelijke ontwikkeling en integratie offerte 2009-2012* (2008).
- Verwey-Jonker Instituut (2006) *Kleur in Sport: Op zoek naar goed praktijken in multiculturele sportverenigingen*. Utrecht.

Websites:

Zonder Auteur, 'Staat van Deventer', <http://www.staatvandeventer.nl/>, voor het laatst geraadpleegd op 16 juli 2009.

Bijlage 1 Interviewvragen

Indicatoren per type toegankelijkheid

Fysieke toegankelijkheid: centrale ligging, bereikbaar met openbaarvervoer, aanwezigheid faciliteiten.

Financiële toegankelijkheid: hoge contributie, bezit van auto wordt verwacht, het wassen van de kleding wordt verwacht, de hoogte van de kosten van eventuele andere verwachtingen.

Culturele toegankelijkheid: Dominante cultuur, discriminatie, communicatie in meerdere talen, informatie in meerdere talen.

Interviewvragen (voorzitter, kaderleden, trainers)

Introductie:

Wat is de naam van de voetbalvereniging?

Hoe is de voetbalvereniging ontstaan?

Hoe zou u de wijk waarin de voetbalvereniging zit omschrijven?

Hoeveel leden heeft de voetbalvereniging?

Hoe is de verhouding tussen autochtonen en niet westerse autochtonen?

Hoe kijkt u aan tegen niet westerse allochtonen binnen de vereniging?

Is er specifieke aandacht voor niet westerse allochtonen en werving ervan?

Vindt u dat de voetbalvereniging een specifiek beleid moet voeren voor niet westerse allochtonen?

Wat zijn uw ervaringen met niet westerse allochtone leden op gebied van de duur van het lidmaatschap, incidenten, gedrag, betrokkenheid en vrijwilligerswerk?

Zijn er binnen de voetbalvereniging gemengde teams, in die zin dat er niet westerse allochtonen en autochtonen binnen één team samen voetballen?

Hoe is de samenstelling van het bestuur van de voetbalvereniging?

Hoe kijkt u tegen die samenstelling aan?

Fysieke toegankelijkheid

Centrale Ligging

Hoe is de ligging van de voetbalvereniging? (centraal of niet centraal, in de wijk of buiten de wijk)

Wat vindt u van de bereikbaarheid van de voetbalvereniging?

Van welke vervoersmiddel maakt u gebruik als u naar de voetbalvereniging gaat?

Bereikbaar met openbaarvervoer

Is de voetbalvereniging met het openbaarvervoer goed te bereiken?

Aanwezigheid faciliteiten

Welke faciliteiten zijn er voor niet westerse allochtone leden binnen de voetbalvereniging aanwezig?

Zijn er gescheiden douches?

Is er in het assortiment van de kantine rekening gehouden met de cultuur van niet westerse allochtonen?

Wat vindt u van de faciliteiten binnen uw voetbalvereniging?

Mist u enkele faciliteiten binnen uw voetbalvereniging?

Hoort u wel eens van niet westerse allochtonen dat ze bepaalde faciliteiten missen? Zo ja welke?

Weet u of er niet westerse allochtone jongeren zijn die vanwege het ontbreken van bepaalde faciliteiten niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Denkt u dat er niet westerse allochtone jongeren zijn die vanwege het ontbreken van bepaalde faciliteiten niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Hoe weet u dat?/Waarom denkt u dat?

Financiële toegankelijkheid

Hoge contributie

Hoeveel bedraagt de contributie?

Wat vindt u van de hoogte van de contributie?

Auto

Wordt er vanuit de vereniging verwacht dat een lid of zijn ouders in het bezit zijn van een auto om mee te rijden met wedstrijden en dergelijke?

Wassen

Wordt er vanuit de vereniging verwacht dat een lid of zijn ouders kleding wassen?

De hoogte van de kosten van eventuele andere verwachtingen

Zijn er ook andere verwachtingen vanuit de club die kosten met zich meebrengen? Zo ja, welke?

Hoe hoog bedragen deze kosten?

Wat vindt u van de hoogte van die kosten?

Denkt u dat deze een belemmering zouden kunnen vormen om lid te worden?

Weet u of er niet westerse allochtone jongeren zijn die vanwege de hoogte van de kosten niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Denkt u dat er niet westerse allochtone jongeren zijn die vanwege de hoogte van de kosten niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Hoe weet u dat?/Waarom denkt u dat?

Beleid op financiën

Is er binnen de vereniging beleid om leden, die de kosten van het lidmaatschap niet of nauwelijks kunnen betalen, te ondersteunen? Zo ja hoe?

Welke leden maken gebruik van?

Maken er relatief meer niet westerse allochtone jongeren dan autochtone jongeren gebruik van?

Culturele toegankelijkheid

Dominante cultuur

Wat vindt u van de cultuur binnen de voetbalvereniging?

Hoe zou u deze omschrijven?

Is er sprake van een hechte clubcultuur?

Discriminatie

Worden er wel is grapjes gemaakt over allochtonen?

Hoe is de verhouding/de omgang tussen de autochtone leden en de allochtone leden?

Vinden er wel is incidenten plaats tussen autochtone en allochtone leden?

Heeft u het idee dat de allochtone leden zich thuis voelen binnen de vereniging?

Vindt u dat er sprake is van een dominante cultuur binnen de voetbalvereniging?

Vindt u dat de cultuur binnen de voetbalvereniging te typeren valt als kleurrijk?

Vindt u dat er sprake is van verschillende culturen binnen de voetbalvereniging?

Vindt u dat er binnen de vereniging sprake is van discriminatie? Zo ja? Hoe uit zich dat?

Hecht u belang aan een bepaalde clubcultuur?

Taal

Wordt er binnen de voetbalvereniging in verschillende talen met elkaar gecommuniceerd?

Is hier beleid voor?

Informatie

Is er informatie over de voetbalvereniging in verschillende talen beschikbaar?

Is hier beleid voor?

Weet u of er niet westerse allochtone jongeren zijn die vanwege discriminatie niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Denkt u dat er niet westerse allochtone jongeren zijn die vanwege discriminatie niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Hoe weet u dat?/Waarom denkt u dat?

Weet u of er niet westerse allochtone jongeren zijn die vanwege een dominante cultuur binnen de voetbalvereniging niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Denkt u dat er niet westerse allochtone jongeren zijn die vanwege een dominante cultuur binnen de voetbalvereniging niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Hoe weet u dat?/Waarom denk u dat?

Weet u of er niet westerse allochtone jongeren zijn die vanwege de taal niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Denkt u dat er niet westerse allochtone jongeren zijn die vanwege de taal niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Hoe weet u dat?/Waarom denkt u dat?

Weet u of er niet westerse allochtone jongeren zijn die vanwege het feit dat informatie over de vereniging niet in een andere taal beschikbaar is niet lid zijn?

Denkt u dat er niet westerse allochtone jongeren zijn die vanwege het feit dat informatie over de vereniging niet in een andere taal beschikbaar is niet lid zijn?

Hoe weet u dat?/Waarom denkt u dat?

Afsluiting

Hebt u nog opmerkingen en/of vragen?

Bijlage 2 Vragen Groepsgesprek

Introductie:

Waarom bent u lid geworden van deze voetbalvereniging?

Welke factoren speelden daarbij een rol?

Fysieke toegankelijkheid

Centrale Ligging

Wat vindt u van de bereikbaarheid van de voetbalvereniging?

Bereikbaar met openbaarvervoer

Is de voetbalvereniging met het openbaarvervoer goed te bereiken?

Aanwezigheid faciliteiten

Vindt u dat de voetbalvereniging, wat betreft de faciliteiten, voldoende rekening houdt met andere culturen?

Mist u enkele faciliteiten binnen uw voetbalvereniging?

Hoort u wel eens van vrienden, leden en niet-leden, dat ze bepaalde faciliteiten missen? Zo ja welke?

Kent u niet westerse allochtone jongeren die vanwege het ontbreken van bepaalde faciliteiten niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Financiële toegankelijkheid

Hoge contributie

Wat vindt u van de hoogte van de contributie?

De hoogte van de kosten van eventuele andere verwachtingen

Zijn er ook andere verwachtingen vanuit de vereniging die kosten met zich meebrengen? Zo ja, welke?

Wat vindt u van de hoogte van die kosten?

Vormen deze een belemmering om lid te worden?

Kent u niet westerse allochtone jongeren die vanwege de hoogte van de kosten niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Beleid op financiën

Kent u jongeren die binnen uw vereniging voetballen en gebruik maken van een financiële regeling?

Culturele toegankelijkheid

Dominante cultuur

Wat vindt u van de cultuur binnen de voetbalvereniging?

Hoe zou u deze omschrijven?

Is er sprake van een hechte clubcultuur?

Voelt u zich thuis binnen de voetbalvereniging?

Zijn er wel eens spanningen tussen autochtone en allochtone leden?

Zou u graag een team willen vormen wat louter bestaat uit mensen met een zelfde afkomst?

Kent u niet westerse allochtone jongeren die vanwege de cultuur binnen de club niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Discriminatie

Worden er wel is grapjes gemaakt over allochtonen?

Hoe worden deze door u ervaren?

Vinden er wel is incidenten plaats tussen autochtone en allochtone leden?

Hebt u zelf wel eens met discriminatie te maken gehad binnen de voetbalvereniging?

Kent u niet westerse allochtone jongeren die vanwege discriminatie niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Taal

Communiqueert u binnen de voetbalvereniging in verschillende talen met elkaar?

Vindt u dat dit mogelijk zou moeten zijn?

Kent u niet westerse allochtone jongeren die vanwege de taal niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Informatie

Zou u het wenselijk vinden als er informatie over de vereniging in andere talen dan de Nederlandse beschikbaar zou zijn?

Kent u niet westerse allochtone jongeren zijn die vanwege het feit dat informatie over de voetbalvereniging niet in een andere taal beschikbaar is niet lid zijn van de voetbalvereniging?

Afsluiting/Aanbevelingen voor de vereniging

Hebt u na aanleiding van dit gesprek nog aanbevelingen voor uw voetbalvereniging?

Bijlage 3 Verband tussen operationalisatie, interviewvragen en de analyse

In deze bijlage zal inzichtelijk worden gemaakt wat het verband is tussen de operationalisatie, de interviewvragen en de analyse. Hiertoe zal per indicator schematisch worden weergegeven welke vragen daarbij horen en vervolgens welke antwoorden er zijn gegeven. Om het overzicht te behouden zullen de antwoorden samenvattend worden geformuleerd.

Indicatoren Fysieke toegankelijkheid	Interviewvragen	Antwoorden autochtonen	Antwoorden (niet westerse) allochtonen
Centrale Ligging	<p>Wat vindt u van de bereikbaarheid van de voetbalvereniging?</p> <p>Van welke vervoersmiddel maakt u gebruik als u naar de voetbalvereniging gaat?</p>	<p>Erg goed, we wonen allemaal dichtbij de vereniging.</p> <p>Van de fiets, scooter en van de auto.</p>	<p>Goed. Ik woon aan de andere kant van de stad en vindt het geen probleem.</p> <p>Van de fiets, scooter en van de auto.</p>
Bereikbaar met OV	Is de voetbalvereniging met het openbaarvervoer goed te bereiken?	Ja, je kan met de bus en met de trein.	Ja je kan met de bus en met de trein.
Aanwezigheid faciliteiten	<p>Vindt u dat de voetbalvereniging, wat betreft de faciliteiten, voldoende rekening houdt met andere culturen?</p> <p>Mist u enkele faciliteiten binnen uw voetbalvereniging?</p> <p>Hoort u wel eens van vrienden, leden en niet-leden, dat ze bepaalde faciliteiten missen? Zo ja welke?</p> <p>Kent u niet westerse allochtone jongeren die vanwege het ontbreken van bepaalde faciliteiten niet lid zijn van de voetbalvereniging?</p>	<p>Moslims krijgen alleen met eten na het trainen kip i.p.v. ham.</p> <p>Nee. Wat zoek je bij een voetbalclub anders dan....</p> <p>Ja, een tribune en een kunstgrasveld.</p> <p>Nooit gehoord./ Dat zullen ze ook niet snel naar buiten brengen./ Nee, de meeste mensen die in de club zijn, zijn vaak gewoon Nederlanders.</p>	<p>Vorig jaar werd er nog geen rekening met ons eten gehouden, dit jaar wel. Tijdens een gesprek hebben we kenbaar gemaakt wat we wel of niet mochten. Dat stond afgelopen keer ook klaar.</p> <p>Een keer een feestje/ Voor rest missen we niets/ Ik zit hier pas een week dus ik kan er niets over zeggen.</p> <p>Nee.</p> <p>Nee, maar dat zou ook niet gezond zijn als ik nu kom, ik wil gescheiden douchen. Ik ben hier geboren en getogen, ik leef ook gewoon als een Nederlander alleen op andere principes. / Ik heb nog nooit zoiets gezien.</p>

Indicatoren Financiële toegankelijkheid	Interviewvragen	Antwoorden autochtonen	Antwoorden (niet westerse) allochtonen
Hoge Contributie	Wat vindt u van de hoogte van de contributie?	Geen idee./ Prima./ Het is wel hoger geworden.	Dat weet ik niet eens.
Bezit auto verwacht	Niet expliciet ter sprake gekomen in groepsgesprek.		
Wassen kleding verwacht	Niet expliciet ter sprake gekomen in groepsgesprek		
Hoge kosten t.g.v. andere verwachtingen	<p>Zijn er ook andere verwachtingen vanuit de vereniging die kosten met zich meebrengen? Zo ja, welke?</p> <p>Wat vindt u van de hoogte van die kosten?</p> <p>Vormen deze een belemmering om lid te worden?</p> <p>Kent u niet westerse allochtone jongeren die vanwege de hoogte van de kosten niet lid zijn van de voetbalvereniging?</p>	<p>Er zijn wel is wat dingetjes waar je hier en daar een bijdrage voor moet leveren./ Ja, voetbalschoenen, scheenbeschermers en tenues.</p> <p>Normaal.</p> <p>Nee.</p> <p>Nee. Om de kosten is het niet hoor, eigenlijk nauwelijks. Ook dat zul je niet snel horen.</p>	<p>Ja er zijn wel kosten.</p> <p>Geen respons.</p> <p>Nee.</p> <p>Nee, of mensen daardoor zijn gestopt dat weet ik eigenlijk niet. Het is gewoon vaak zo dat ze geen tijd meer hebben en wat anders gaan doen.</p>

Indicatoren Culturele toegankelijkheid	Interviewvragen	Antwoord autochtonen	Antwoorden (niet westerse) allochtonen
Dominante Cultuur	<p>Wat vindt u van de cultuur binnen de voetbalvereniging?</p> <p>Hoe zou u deze omschrijven?</p> <p>Is er sprake van een hechte clubcultuur?</p> <p>Voelt u zich thuis binnen de voetbalvereniging?</p> <p>Zijn er wel eens spanningen tussen autochtone en allochtone leden?</p> <p>Zou u graag een team willen vormen wat louter bestaat uit mensen met een zelfde afkomst?</p> <p>Kent u niet westerse allochtone jongeren die vanwege de cultuur binnen de club niet lid zijn van de voetbalvereniging?</p>	<p>Goed. Ik ken ook niets anders. / Iedereen gaat eigenlijk normaal met elkaar om. Er zijn wel mensen die daar anders over denken.</p> <p>Een familiere sfeer. Je kan naar iedereen toelopen.</p> <p>Er zijn er genoeg die al heel lang lid zijn. / Er zijn wel uitzonderingen die minder hecht zijn.</p> <p>Ja.</p> <p>Niet anders dan tussen autochtonen en autochtonen. / Ja de laatste training was er een conflict.</p> <p>Dat maakt me niets uit. Als je maar leuk met elkaar voetbalt.</p> <p>Ik heb het wel een keer gehoord.</p>	<p>Wel goed. Ik heb hier een aantal jaar geleden gevoetbald toen heb ik geen problemen gehad. Het gaat goed, ik denk dat ik ook geen problemen krijg.</p> <p>Geen respons.</p> <p>Als je hier wat langer rondloopt ken je iedereen wel van voornaam. / Niet iedereen is even hecht.</p> <p>Ja.</p> <p>Alleen een beetje de oude garde.</p> <p>Ik heb liever een mix. Bij de Turkse Kracht waar alleen maar allochtonen zitten heb ik geen goed gevoel. Die gaan elkaar beconcurreren. Als je iets wilt bereiken moet je niet in je eentje....</p> <p>Geen respons.</p>
Discriminatie	<p>Worden er wel is grapjes gemaakt over allochtonen?</p> <p>Hoe worden deze door u ervaren?</p> <p>Vinden er wel is incidenten plaats tussen autochtone en allochtone leden?</p>	<p>Genoeg./ Ja onderlinge grapjes.</p> <p>De grapjes zijn nooit kwetsend bedoeld. Tot op zekere hoogte kan het wel.</p> <p>Niks anders dan tussen autochtonen en autochtonen./ Ja er vindt wel is een incident, zoals een ruzie, plaats.</p>	<p>Genoeg.</p> <p>We kunnen er wel tegen./ Als iemand iets in een boze bui gaat schreeuwen is het anders.</p> <p>Ja tussen allochtonen en de oude garde zijn er wel eens spanningen.</p>

	<p>Hebt u zelf wel eens met discriminatie te maken gehad binnen de voetbalvereniging?</p> <p>Kent u niet westerse allochtone jongeren die vanwege discriminatie niet lid zijn van de voetbalvereniging?</p>	<p>Nee eigenlijk helemaal niet./ Ja daar hebben we wel eens mee te maken gehad./ Het betreft hier vooral een mannencultuur, weinig vrouwen.</p> <p>Ja, toen een heel team die hadden problemen met de club.</p>	<p>Dat is wel vreemd, maar nee.</p> <p>Geen respons.</p>
<p>Communicatie in meerdere talen</p>	<p>Communiqueert u binnen de voetbalvereniging in verschillende talen met elkaar?</p> <p>Vindt u dat dit mogelijk zou moeten zijn?</p> <p>Kent u niet westerse allochtone jongeren die vanwege de taal niet lid zijn van de voetbalvereniging?</p>	<p>Wij communiceren in het Nederlands met elkaar.</p> <p>Nee. Er dient gewoon Nederlands gesproken te worden.</p> <p>Nee.</p>	<p>In principe spreken wij Nederlands maar af en toe, bijvoorbeeld in het veld, ook wel in een andere taal.</p> <p>Nee, er dient in het Nederlands met elkaar gecommuniceerd te worden.</p> <p>Nee.</p>
<p>Informatie in meerdere talen</p>	<p>Zou u het wenselijk vinden als er informatie over de vereniging in andere talen dan de Nederlandse beschikbaar zou zijn?</p> <p>Kent u niet westerse allochtone jongeren die vanwege het feit dat informatie over de voetbalvereniging niet in een andere taal beschikbaar is niet lid zijn van de voetbalvereniging?</p>	<p>Nee. Ik denk als je dat gaat doen je uitnodigt om in verschillende talen te gaan spreken, terwijl je dat misschien niet wilt./ Nee dat is hartstikke gek.</p> <p>Niet expliciet ter sprake gekomen in groeps gesprek.</p>	<p>Ik denk dat als je een bepaalde doelgroep wilt bereiken je dit beter door iemand van die doelgroep kan laten uitleggen.</p> <p>Niet expliciet ter sprake gekomen in groeps gesprek.</p>

Bijlage 4 Lijst geïnterviewde personen

SV Almelo

Voorzitter: Jan Besselink

Jeugdvoorzitter: Gert Steenhagen

Jeugdtrainer: Michiel van den Broek

RDC Deventer

Voorzitter: Paul van Gulp

Jeugdvoorzitter: Ronald Savelkoel

Jeugdtrainer: Rusmir Toric